

Ústav pro výzkum a využití paliv a.s.
Podnikatelská 552
190 11 Praha 9 - Běchovice

Databáze výrobců a uživatelů bioplynu v ČR

Technická zpráva grantového projektu ČEA
evidenční číslo 222 004 4211 (ev. č. ÚVP 6162/12)

Doc. Ing. František STRAKA, CSc.

Ing. Miroslav KAJAN

Ing. Marcela KUNČAROVÁ

říjen 2004

Obsah

1. Úvod.....	2
2. Základní rozdělení zdrojů bioplynu	4
3. Metodika a praktické problémy se získáváním evidenčních dat	5
4. Průmyslové BPS	6
5. Bioplynové stanice v zemědělství.....	12
6. BPS při čistírnách odpadních vod.....	21
7. Sklárky odpadů	101
8. Závěrečná souhrnná hodnocení	107
9. Vlivy technologie výroby bioplynu na životní prostředí v oboru emisí „skleníkových plynů“.....	114

1. Úvod

Bioplyn a bioplynové systémy představují energetické zdroje s vysoce pozitivními přínosy pro ochranu a tvorbu životního prostředí. Přestože bioplyn zatím není schopen vytlačit fosilní paliva z jejich dominantního postavení na trhu s energiemi, má na rozdíl od nich téměř neomezené perspektivy pro budoucí využití. Bioplynové systémy ve všech možných uspořádáních pracují jako plně obnovitelné energetické zdroje transformující i spoluvyužívající solární energii. Veškeré i pomocné technologie lze v těchto systémech řešit jako ekologicky příznivé procesy a to i v těch případech, kdy se jedná například o zpracování substrátů bohatých sírou.

Široce rozvinutá praxe anaerobních postupů pro čištění odpadních vod, která se jako dobře fungující technologie rozšířila od první čtvrtiny 20. století, přinesla s sebou termín „bioplyn“. V technické praxi byla většinou až do šedesátých či sedmdesátých let pro název tohoto plynu aplikována jiná synonyma buď „kalový plyn“, anebo „čistírenský plyn“. V Německu, kde byly v technologických měřících široce aplikovány anaerobní čistící procesy je „Klärgas“ dodnes běžný název tohoto plynu. K „čistírenským“ plynům můžeme přiřadit i název „bahenní plyn“, který ve většině případů vyhoví podmínkám zařazení mezi bioplyny. Plyny vznikající v anaerobních prostředích hlubších partiích rybníků, slatin a močálů jsou svým vysokým obsahem biologicky vytvořeného methanu právem chápány jako bioplyny. Sem patří i shodně vznikající plyny z rýžovišť.

Můžeme tedy shrnout, že souhrnný termín „bioplyn“ přiřadila současná technická praxe výlučně pro plyný produkt anaerobní methanové fermentace organických látek uváděné též pod pojmy anaerobní digesce, biomethanizace anebo biogasifikace. Názvem „bioplyn“ je obecně míněna plyná směs methanu a oxidu uhličitého. V plyném produktu dobře prosperujících methanogenních mikroorganismů představuje suma CH_4 a CO_2 hodnoty velmi blízké 100 % obj., vždy s výraznou převahou obsahu methanu. Protože se však v technické praxi nemusíme vždy potkat s takovýmto „ideálním“ bioplynem je zde ještě celá škála dalších plynů, které může bioplyn obsahovat. Mohou to být zbytky vzdušných plynů (N_2 , O_2 , Ar), neúplně spotřebované produkty acidogeneze (H_2 , přebytek CO_2) anebo další minoritní a stopové příměsi z předcházejících anebo simultánních reakcí organické hmoty (například H_2S či vyšší uhlovodíky i jejich deriváty většinou kyslíkaté i sirné).

Zvláštní kapitolu mezi bioplyny představují plyny tvořící se samovolně ve skládkách odpadů, které obsahují biologicky rozložitelné komponenty. I když jde principiálně o zcela stejné procesy jako u reaktorové biomethanizace, bývá složení skládkových plynů mnohem proměnlivější.

Skládkový plyn je termín, který se někdy používá pro veškeré plyny, které lze odsát či navzorkovat z tělesa skládky odpadů bez ohledu na to, zda obsahuje třeba i jen 1 % obj. methanu a nebo i 10 % obj. kyslíku. Kvalitní skládkový plyn se však svým složením velmi blíží reaktorovým bioplynům, především nízkými obsahy dusíku a velmi nízkými až nulovými obsahy kyslíku při majoritním zastoupení pouze methanu a oxidu uhličitého.

Anglosaská literatura v oborech plynárenství, ochrany ovzduší, skládek a odpadového hospodářství vytvořila pro skládkový plyn dnes již široce používanou zkratku LFG = Landfill Gas (skládkový plyn).

Skutečně věrohodná a novodobá historie bioplynu začíná až těsně před koncem 19. století. Od roku 1897 byly v anglickém městě Exeter čištěny odpadní vody v uzavřených septicích. Postupy anaerobního zpracování kalů se pak rychle rozšiřují i v USA. Podle doporučení A. N. Talbota se vznikající bioplyn jímá a využívá k vytápění a ke svícení na čistírně odpadních vod. Na počátku 20. století vznikl design nových „vyhňivacích“ nádrží. Z roku 1903 jsou známy pokusy W. O. Travise s kontinuálním uspořádáním, které však nebyly aplikačně příliš úspěšné. Kolem roku 1905 vyvinul K. Imhoff dvouprostorovou nádrž s odděleným usazovacím a „vyhňivacím“ prostorem, která byla patentována roku 1907. Principem těchto nádrží byla separace toků kalu a vody tak, že zdržení zachycených kalů je vyšší a sedimentované kaly přitom podlehnou anaerobní fermentaci. Tento typ nádrží se rozšířil pod názvem „Emscherské studny“ anebo „Imhoffovy nádrže či usazovaky“. První samostatné zařízení pro anaerobní vyhňívání uvedli do provozu O'Shaughnessy a Watson roku 1910 v Birminghamu. Provozně úspěšný reaktor pro anaerobní digesce kalů z čistírny odpadních vod byl navržen a vybudován na čistírně odpadních vod v Essenu-Rellinghausenu v roce 1924. Tento reaktor byl tvořen vyhřívanou nádrží, přičemž k jejímu otopu byl používán vznikající bioplyn. Díky ohřevu byl proces rozkladu kalu přiveden k velmi vysoké intenzitě a tento způsob zpracování vod se začal rychle rozšiřovat. Současně se zhruba od poloviny dvacátých let 20. století začalo rychle šířit i využití bioplynu (tehdy byl většinou nazýván plynem kalovým) k pohonu elektrických motorogenerátorů a k pohonu vozidel. Od počátku třicátých let rovněž začíná intenzivní výzkum procesu anaerobní fermentace.

Nová vlna zájmu a rozšíření technického poznání je pozorovatelná těsně po skončení 2. světové války. Výzkum methanogenů však také nezhálel a Marvin P. Bryant uveřejnil v roce 1967 nové základní poznatky o methan produkujících anaerobech. Právě díky M. P. Bryantovi a jeho spolupracovníkům trvale roste naše poznání biomethanizace pro lepší kontrolu a řízení technologických procesů.

Základ bioplynových technologií jednoznačně vzešel z procesů čištění splaškových odpadních vod. Teprve technické úspěchy bioplynu v tomto oboru motivovaly snahy o rozšíření aplikace i na jiné organické substráty než na kaly z odpadních vod. Tak byly aplikovány procesy anaerobní digesce na nejrůznějších potravinářských i zemědělských odpadech. Souběžně s vývojem reaktorových technologií pro anaerobní fermentaci organických odpadů byla v 60.–70. letech rozpoznána i nebezpečí plynoucí ze samovolné tvorby bioplynu ve skládkách komunálních odpadů. Methan se samozřejmě tvořil i ve skládkách mnohem starších, avšak teprve rozvoj konsumní společnosti přinesl ohromný nárůst produkce odpadů a s ním spojený stále se zvětšující objem skládek se stoupajícím podílem biologicky rozložitelných odpadů.

Impulem, rychle posunujícím vývoj těžby a zpracování skládkových plynů se pak stala řada neštěstí způsobených plynem, migrujícím do okolních terénů z neřízených skládek odpadů. Množící se případy zranění nebo usmrcení osob skládkovým plynem, ať již toto bylo způsobeno udušením, požárem anebo explozí plynu, způsobily rychlý postup technických i legislativních opatření v oboru skládkování odpadů.

Od 70. let se již technologie reaktorové anaerobní digesce neomezuje pouze na odpady, nýbrž je úspěšně ověřeno i biologické zplynění záměrně pěstované (tzv. energetické) biomasy, ať již se jedná o zelenou dužnatou biomasu (krmná kapusta, vodní hyacint apod.) anebo o dřevní prutovou anebo štěpkovou biomasu (většinou rychle rostoucí listnaté dřeviny). Paralelně s těmito reaktorovými procesy se rozvíjí i technologie zpracování komunálních odpadů, resp. z nich vytríděných frakcí.

2. Základní rozdělení zdrojů bioplynu

Pro účely evidence a aktuální plošné distribuce energetických zdrojů využívajících bioplyn byly jednotlivé zdroje rozčleněny do čtyř základních skupin podle původu organického substrátu, který bioplynové stanice (BPS) zpracovávají:

- bioplynové stanice průmyslové
- bioplynové stanice zemědělské
- bioplynové stanice ČOV
- bioplynové stanice skládkové

2.1. Bioplynové stanice průmyslové

Tyto BPS zpracovávají organické odpady z potravinářského i nepotravinářského průmyslu jako svůj hlavní substrát. V některých případech jsou do vstupního substrátu zahrnuty i kaly z čistíren odpadních vod (ČOV) tam, kde jsou zpracovatelské technologie integrovány do společného procesu.

2.2. Bioplynové stanice zemědělské

Tyto BPS zpracovávají v naprosto převažující míře odpady ze zemědělských živočišných výrob. I zde však existují integrované technologie, které společně se zemědělským odpadem zpracovávají kaly z ČOV. Obecně však podíl kalů z ČOV nepřevyšuje 10 % ze vstupní zátěže technologie biologicky odbouratelnými složkami.

2.3. Bioplynové stanice ČOV

Bioplynové stanice vybudované jako anaerobní stupně při čistírnách odpadních vod pracují v naprosto převažující míře s kaly z čištění komunálních odpadních vod a jsou někdy nazývány i BPS „komunálními“. V ČR zatím není v trvalém provozu žádná BPS pro zpracování frakcí či separovaných sběrů tuhého komunálního odpadu. Protože však lze v brzké budoucnosti očekávat i aplikaci tohoto substrátu bude nutno v evidenci BPS doplnit novou zdrojovou skupinu zahrnující právě tento substrát (tuhý komunální odpad = TKO, resp. biologicky rozložitelné podíly z TKO = BRKO). U stávajících bioplynových stanic ČOV přichází do zpracování i obtížně definovatelný podíl odpadů průmyslových a to většinou tam, kde jsou tyto odpady vypouštěny do komunální kanalizace (pivovary, mlékárny a četné další většinou potravinářské provozy).

2.4. Bioplynové stanice skládkové

Technologie čerpání a využívání skládkových plynů (LFG) jsou ve stále rostoucí míře aplikovány jako aktivní odsávání plynů samovolně vznikajících ve skládkách tuhých komunálních odpadů. Aktuální značný rozvoj využívání těchto zdrojů bioplynu je podporován podmínkami výkupu energie z LFG, které jsou zcela shodné jako pro výkup energie z jiných zdrojů bioplynu. V rozšiřování využitelnosti těchto zdrojů hrají hlavní úlohu ekonomické dopady vzájemného působení investičních nákladů na odplyňovací systém a kapacity daného skládkového tělesa. Pro skládky s úložnou kapacitou pod 200 000 t TKO se ekonomické podmínky rychle zhoršují a u těles s kapacitou pod 100 000 t TKO již je využívání bioplynu praktikováno jen vzácně.

Přesto, že neustále klesá podíl BRKO ukládaný na skládkách a tím klesají i kapacity v produkci LFG, existuje dosud poměrně značný potenciál bioplynu na těch skládkách, kde jsou odplyňovací systémy plánovány anebo dokonce již z části vybudovány, ale kde bioplyn dosud využíván není.

3. Metodika a praktické problémy se získáváním evidenčních dat

Pro jednotlivé zdrojové skupiny producentů bioplynu byly zpracovány dotazníkové formuláře zahrnující hlavní charakteristická data o výrobě a využívání bioplynu. Protože hlavním cílem projektu bylo zjištění aktuálního energetického potenciálu bioplynu v ČR, byly z evidence vypuštěny ty technologie, kde je bioplyn bez využívání vypouštěn, flérován (spalován) anebo zneškodňován na biofiltrech. Jedinou výjimkou je evidence skládek s relativně vysokým stupněm připravenosti, kde zatím plyn (LFG) není využíván, ale kde je možno odhadnout energetický přínos v blízké budoucnosti (2005-2006).

Pro vyplňování formulářů byly kombinovány telefonní kontakty, osobní návštěvy technologií i komunikace elektronickou poštou. Praktické problémy v řešení projektu spočívaly nejen v časovém omezení dobou řešení, kdy nebylo možno fyzicky obsáhnout návštěvu několika stovek primárně vybraných zařízení ve všech kategoriích. Jako největší problém se ukázala otázka dostupnosti dat pro zveřejnění. Je vcelku pochopitelné, že někteří výrobci bioplynu nejsou vůbec vybaveni technikou nutnou pro přesné měření výroby a hlavně složení bioplynu.

V četných případech však vlastníci resp. provozovatelé BPS odmítali poskytnout výrobní údaje s poukazem na utajování vnitropodnikových informací. Někdy nepostačoval ani příslib přístupu k celkovým výsledkům projektu přes ČEA s tím, že celostátní evidence není předmětem zájmu majitelů BPS. Tento nedostatek jsme při zadávání projektu bohužel nevzali do úvahy, avšak je třeba přiznat, že řešení grantového projektu tak, jak bylo připraveno, nezadává žádný legislativní podklad, který by mohl povinné poskytnutí provozních údajů zabezpečovat. Nicméně tato omezení se týkají méně než přibližně 15 % (výkonu) ze sledovaných projektů a určení celkového energetického potenciálu bioplynových technologií to ovlivní jen nevýznamně.

4. Průmyslové BPS

Aplikovatelnost anaerobní technologie na čištění průmyslových odpadních vod má svoje specifika. Základním předpokladem je samozřejmě nutnost dostatečně vysoké koncentrace biologicky snadno rozložitelných organických látek v odpadních vodách. Dále je potřeba si uvědomit, že některé průmyslové odpadní vody jsou téměř monosubstrátové a to znamená, že jejich biologický rozklad bude vyžadovat přítomnost dalších živin a minerálních látek potřebných pro růst mikroorganismů dodávaných s jinou vhodnou odpadní vodou. Je potřeba zohlednit, nelépe experimentálně, potřebu udržení pufrací kapacity, možnost vzniku inhibičních látek (amoniak, sulfan) apod. Kromě technologických aspektů je nutné si uvědomit, že podnikatelské subjekty jsou daleko méně podporovány státem v oblasti čištění odpadních vod než komunální sféra. Praxe ukazuje, že firmy se rozhodují k anaerobnímu čištění respektive předčištění odpadních vod, ze dvou důvodů:

- A) nemohou již dále vypouštět odpadní vody přímo do recipientu (vysoké zbytkové znečištění po aerobním čištění, nebo nízká vodnatost recipientu) respektive, v konečném výsledku je důvodem placení vysokých poplatků za zbytkové znečištění
- B) nutnost předčištění odpadních vod, před vypouštěním do veřejné kanalizace na úroveň požadovanou místním kanalizačním řádem

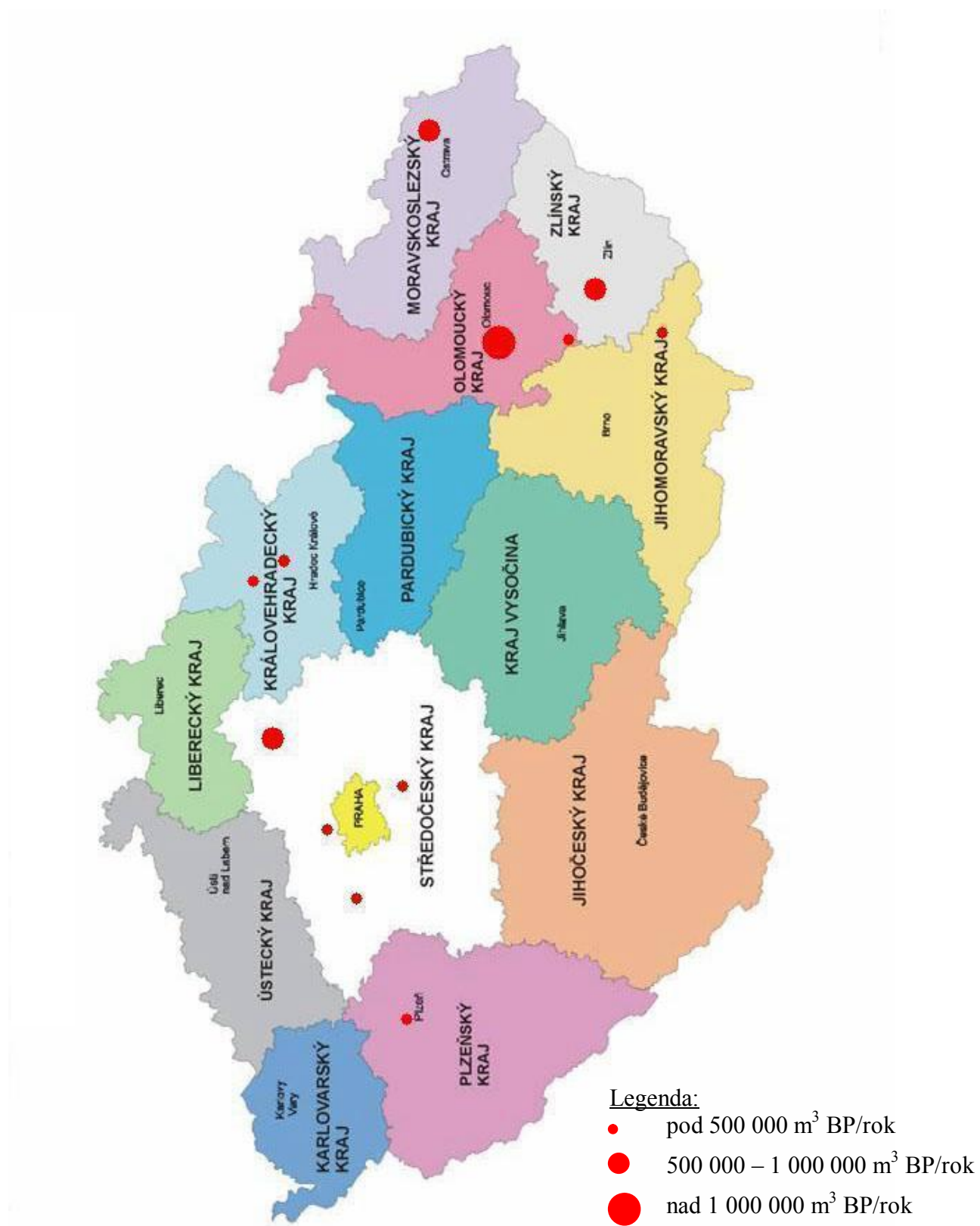
Vlastní výroba bioplynu a jeho energetické využití je ve většině případů u producentů až předmětem druhotného zájmu. V současnosti evidujeme 13 funkčních průmyslových čistíren odpadních vod s produkcí bioplynu. Největšími producenty bioplynu jsou cukrovary Dobruška, Náměšice a ČOV Česká droždářská a. s., Olomouc (bývalé Seliko Olomouc), zpracovávající anaerobní technologií odpadní vody z výroby cukru či droždí a nejmenší v roční produkci (cca 6 000 m³) bioplynu je Perri Crisps Třemošná, zpracovávající odpad z výroby bramborových lupínků. Zpracování odpadních vod a tím i výroba bioplynu v cukrovarnických provozech je však sezónní, jenom po dobu kampaně. Nerovnoměrnost výroby v průběhu roku a s ní spojenou produkci odpadních vod a následně výroby bioplynu, můžeme zaznamenat i u výroby piva a konzerváren. Zvláštním případem jsou ČOV TOMA a.s., Otrokovice a TIBA a.s., Dvůr Králové, zpracovávající kromě průmyslových odpadních vod i komunální vody. Vzhledem k poměrně vysokému zatížení a specifitě čištěných průmyslových odpadních vod, bylo rozhodnuto je zařadit do kategorie „Průmyslových ČOV s produkcí bioplynu“.

V této kategorii je poměrně malý podíl ČOV využívajících bioplyn k výrobě elektrické energie. Hlavním důvodem je sezónnost výroby bioplynu (cukrovary, konzervárny, výroba piva) a vysoký obsah sulfanu v bioplynu ze zpracování droždářských odpadních vod.

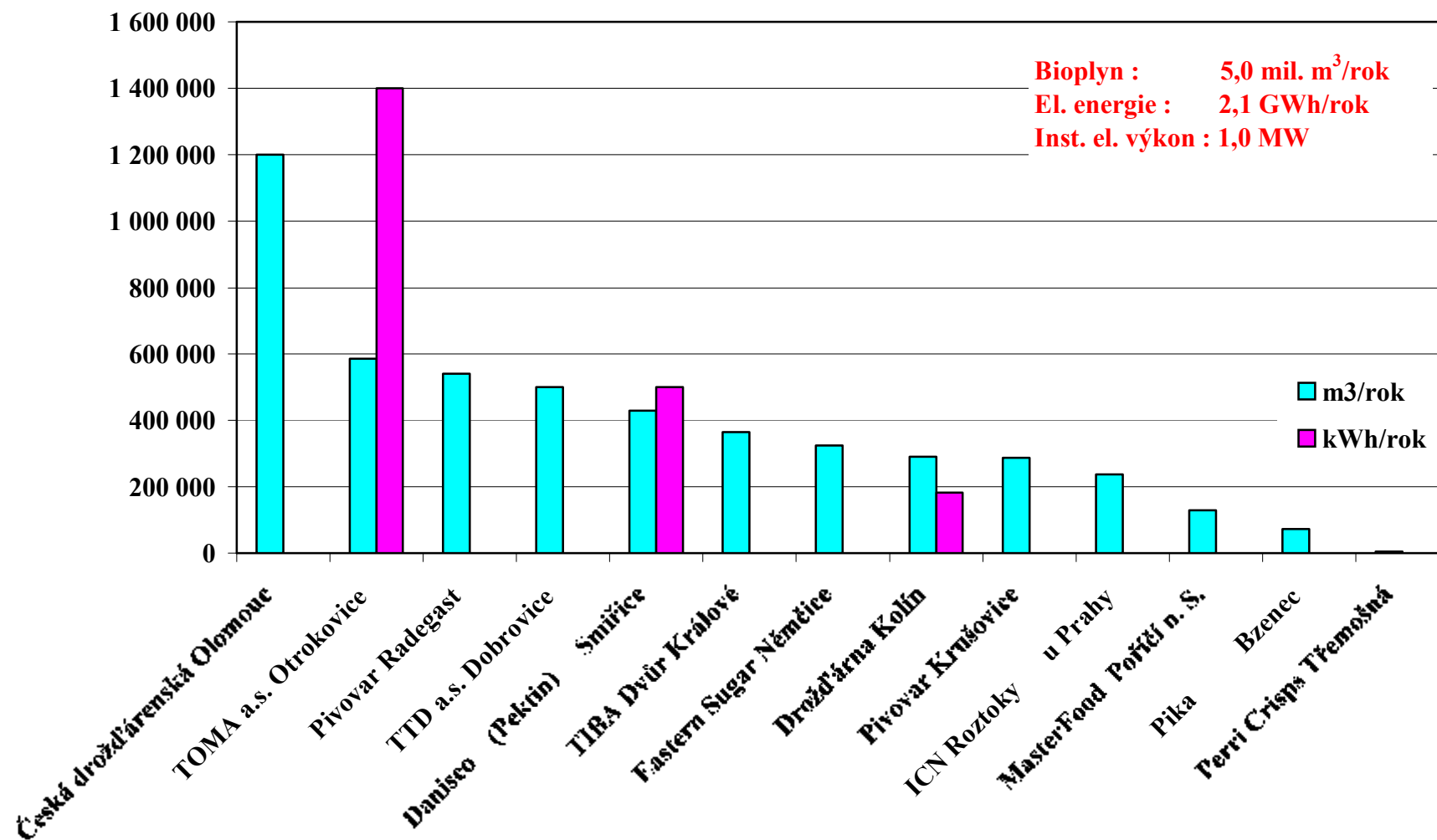
Tab. 4.1 Průmyslové BPS

BPS	Substrát	Střední užitný topný výkon ve výhřevnosti BP	Produkce BP	Výroba el. energie	Střední produkční el. výkon
		[kW _{th}]	[tis m ³ /rok]	[MWh/rok]	[kW _{el}]
Seliko, Olomouc	výroba droždí	818	1 200	0	
TOMA a.s., Otrokovice	komunální a průmyslové OV	330	585	1 400	160
Radegast, Nošovice	pivovar	368	540	0	
TTD a.s., Dobruška	výroba cukru	340	500	0	
Danisco, Smiřice	výroba pektinu	103	430	500	57
TIBA, Dvůr Králové	komunální OV + OV z výroby textilu	249	365	0	
EasternSugar, Němčice	výroba cukru	221	324	0	
Droždárna, Kolín	výroba droždí	177	290	182,5	21
Pivovar Krušovice	výroba piva	196	288	0	
ICN Rostky u Prahy	výroba farmaceutik	162	237	0	
MARS Poříčí n S.	výroba cukrovinek	89	130	0	
Pika Bzenec	konzervárny	50	73	0	
Perri Crisps, Třemošná	výroba lupínků	4	6	0	
CELKEM		3 107	4 968	2 082,5	238

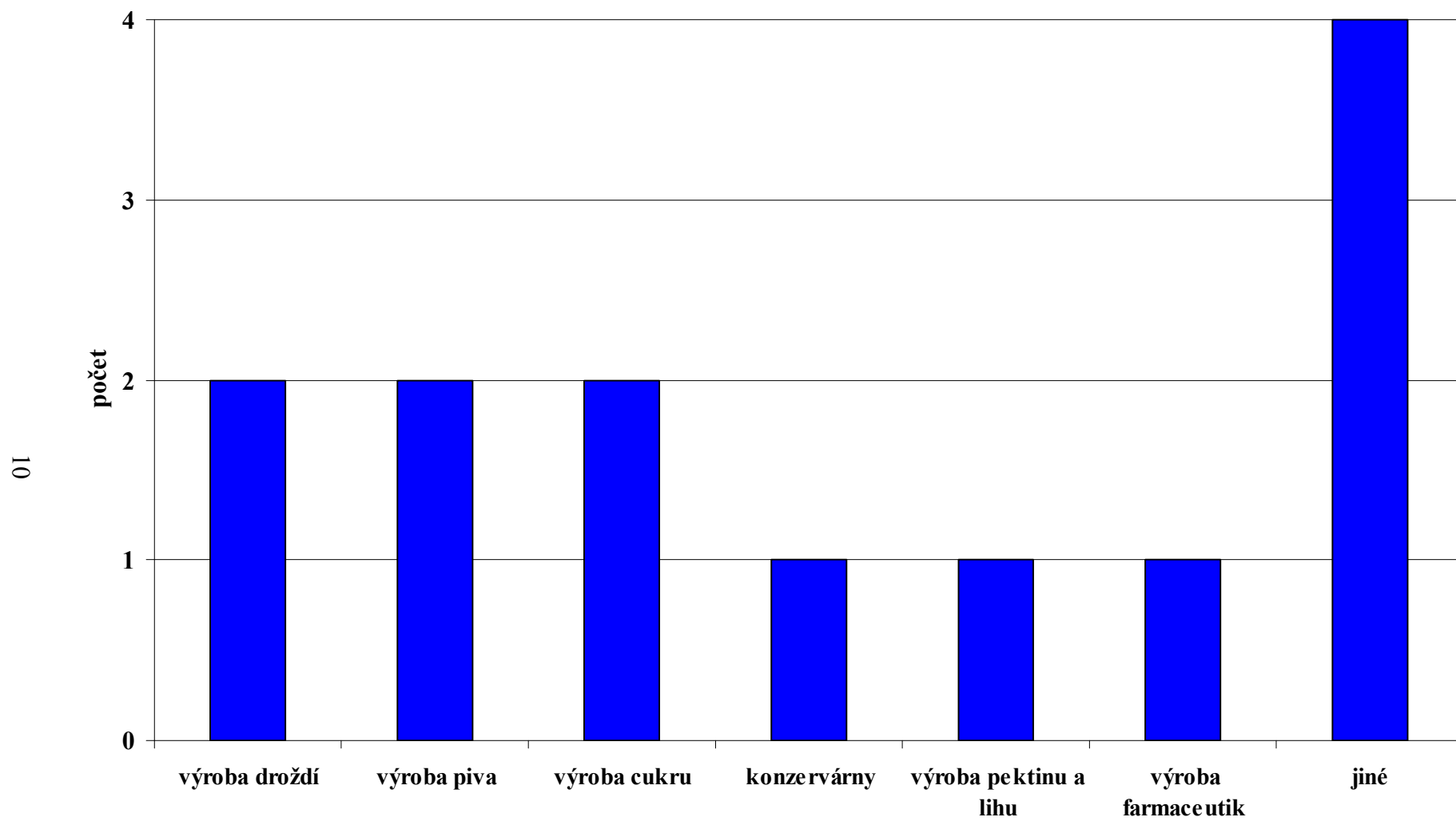

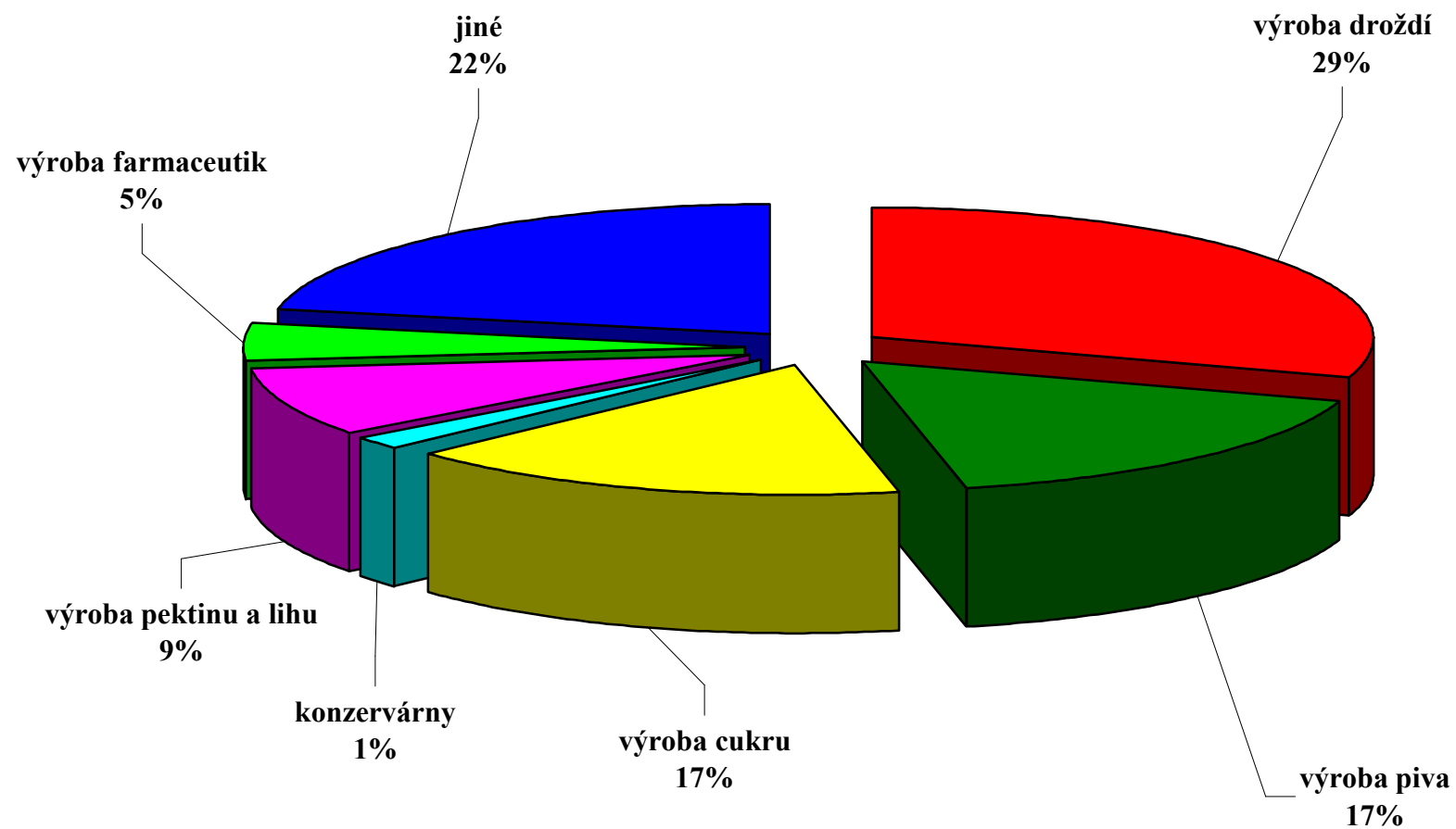
Obr. 4.1 Průmyslové ČOV s výrobou bioplynu

Obr. 4.2 Průmyslové BSP
 Produkce bioplynu a elektrické energie.

Obr. 4.3 Počet BPS podle výroby

Obr. 4.4 Podíl jednotlivých výrob na celkové produkci bioplynu z průmyslových BPS

5. Bioplynové stanice v zemědělství

Největší podíl odpadů vznikajících při zemědělské činnosti představují zbytky rostlin a exkrementy hospodářských zvířat. V obou případech se jedná o odpady s vysokým podílem organické hmoty a minerálních látek. Nejstarší a nejjednodušší formou nakládání s těmito “odpady” je jejich přímá aplikace na půdu a následné zaorání. V případě správného agrotechnického postupu při aplikaci jde bezesporu o proces, který má své opodstatnění. Současné čistírenské technologie umožňují již dokonalejší využití těchto odpadů. Jednou z nejprogresivnějších technologií je anaerobní stabilizace organických odpadů. Tato technologie umožňuje, při zachování hnojivých účinků vstupní suroviny, využití části organické hmoty (odpadu) k produkci bioplynu jako zdroje energie.

Hlavní výhody anaerobní stabilizace zemědělských organických odpadů

- Produkce bioplynu s obsahem 50 – 75 % metanu, který je možno využít k výrobě tepelné a elektrické energie.
- Zvýšená využitelnost živin. Anaerobní stabilizace zvyšuje kvalitu hnojiva jeho homogenizací a transformací některých látek na látky s vyšším hnojivým účinkem. Společným zpracováním chlévské mrvy, obsahující větší množství draslíku, s kejdou prasat, obsahující větší množství fosforu, se získá kvalitnější hnojivo.
- Odstranění zápachu. Anaerobně stabilizovaná kejda má řádově nižší zápach než kejda surová a při aplikaci nezatěžuje prostředí žádnými nežádoucími pachy.
- Levná a ekologicky čistá recyklace odpadů. Při kofermentaci kejdy s jinými organickými odpady se dosáhne brilantní recyklace odpadů. Ekologický aspekt zahrnuje i sanitární efekt stabilizace a účinné využití takto zpracovaných odpadů ke hnojení.
- Snížení obsahů zvířecích patogenů a účinné omezení fertility semen plevelů.
- Pokles emisí skleníkových plynů. Bioplyn je obnovitelný zdroj energie. Nahrazením fosilních paliv klesá produkce oxidu uhličitého a navíc se snižují emise metanu z hnojišť. Podíl CO₂ uvolněný z anaerobních procesů do atmosféry je až o 13 % nižší než při klasickém aerobním kompostování.

Zdroje biomasy pro zemědělské BPS

- Živočišná výroba - kejda a slamnatý hnůj (prasata, skot, drůbež)
- Rostlinná výroba – travní hmota, siláže, senáže
- Jiný organický odpad – domovní, odpad z potravinářského průmyslu

Nejrozšířenějším zemědělským odpadem využívaným k produkci bioplynu je kejda hospodářských zvířat. Kejda vzniká v bezstelivových provozech živočišné výroby. Je to směs tuhých a tekutých exkrementů hospodářských zvířat. Kejda je substrát s vysokým podílem biologicky rozložitelných organických látek, obsahující všechny potřebné živiny pro methanogenní organismy.

Produkce a složení kejd je proměnlivé a závisí na užitkovém zaměření chovu, druhu, věku a stáří zvířete, složení krmiva, množství technologické a balastní vody, způsobu ustájení, odklizu a skladování. V provozních podmínkách lze methanizací rozložit největší podíl organických látek u trusu drůbeže (asi 65 %) a u exkrementů prasat (asi 50 %). U kejdy skotu je to kolem 25 - 40 %, i když u slamnatého hnoje rozložitelnost vlivem pomalé hydrolýzy slámy a menší vodnatosti klesá na 20 – 25 %.

Tab. 5.1 Množství odpadu, produkce bioplynu a reaktorový prostor pro jednotlivé druhy hospodářských zvířat

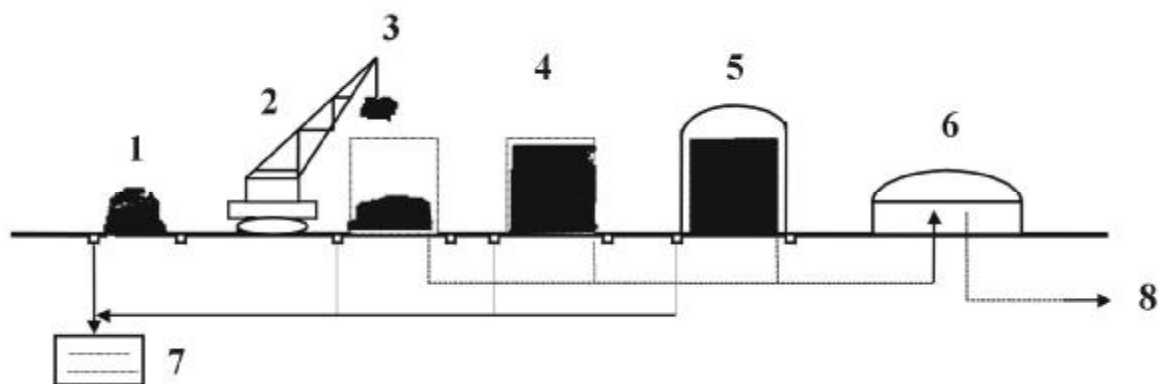
	hmotnost [kg]	odpad [kg/den]	objem reaktoru [m³]	produkce bioplynu [m³/den]
slepice	1,5	0,2	0,015	0,015
brojler	0,8	0,15	0,01	0,012
sele	20	1,8	0,03	0,04
prase výkrm	50 - 110	7	0,14	0,14
prasnice	160	12	0,25	0,2
tele	120	7	0,1	0,08
býk výkrm	nad 350	42	1,3	1,0
jalovice	300 - 500	38	1,3	0,85
dojnice	500 - 600	50	2	1,2
podestýlka sláma	1,0	-	0,08	0,2

5.1. Technologie anaerobní fermentace zemědělských odpadů

5.1.1. Anaerobní fermentace slamnatého hnoje (reaktory na tuhou fázi)

Slamnatý hnůj je směsí exkrementů a slámy, která je používána jako podestýlka. Produkce slamnatého hnoje od jedné dojnice (1 VDJ) je 35 - 40 kg denně a k tomu 20-30 l močůvky. V porovnání s kejdou, má vysoký obsah sušiny, obvykle 20 -25 %, když sušina exkrementů je do 5 kg a slámy 4 - 10 kg na 1 VDJ v závislosti na intenzitě stlaní. Unikátním, provozně ověřeným, řešením je technologie anaerobní stabilizace slamnatého hnoje vyvinutá v České republice (Ing. M. Žilka) (obr. 5.1).

Slamnatý hnůj vyklizený ze stájí se ukládá do drátěných košů. Z důvodu zamezení ztrát organických látek při aerobních podmínkách by plnění koše nemělo být delší než tři týdny. Během této fáze dochází činností aerobních mikroorganismů k rozkladu organických látek a ke zvyšování teploty hromady. Vzhledem k tomu, že koše jsou ochlazovány okolním vzduchem je potřeba, aby teploty uvnitř hromady byly kolem 50°C, tj. vyšší než je optimální pro technologii (40°C). Po dosažení požadované teploty uvnitř náplně košů, se naplněný koš uzavře osazením tepelně izolovaného ocelového zvonu. Zvony jsou utěsněny gumovou těsnicí vložkou nebo hydraulicky ve žlábků okolo každého koše. Teplota uvnitř zvonu se ustálí na 35 – 42°C a nastává intenzivní rozvoj methanogenních mikroorganismů. V průběhu 2 - 4 dnů se začne vyvíjet bioplyn. Bioplyn obsahuje kolem 58 % methanu. Maximum vývinu je v průběhu prvních 3 - 5 dnů po uzavření koše. Vývin bioplynu pak pomalu klesá a po 30 dnech již dosahuje pouze 20 - 30 % maximální produkce. Po této době je fermentační jednotka odpojena od plynové soustavy a zvon je přemístěn na další čerstvě naplněný koš. Prázdný fermentační koš se přemístí na nové stanoviště a je znovu plněn.

1 - předběžná skládka	5 - fermentující koš přikrytý zvonem
2 - nakladač	6 - plynem
3 - plnicí koš	7 - jímka kalové vody
4 - koš po ukončení fermentace	8 - bioplyn k využití

Obr. 5.1 Schéma BPS s reaktory na tuhou fázi

Při porovnání úbytku organické hmoty a nutrientů při uskladnění na hnojišti a při anaerobní stabilizaci bylo zjištěno, že při uložení slamnatého hnoje na hnojišti činí ztráty 21 % celkové hmoty a při anaerobní stabilizaci kolem 14 %. Úbytek organických látek činil v prvním případě 40 - 45 % a pouze 25 - 28 % v druhém případě, z toho se na bioplyn spotřebuje 55 - 60 % a zbytek pro termofilní aerobní proces. Z jedné tuny slamnatého hnoje o sušině 20 % a 50-ti procentním obsahu slámy se získá 20 - 25 m³ bioplynu s celkovým energetickým obsahem 350 - 450 MJ. Při jeho využití v kogenerační jednotce je možné z uvedeného 1 tuny slamnatého hnoje získat 35 - 40 kWh elektrické energie a 55 - 70 kWh tepelné energie.

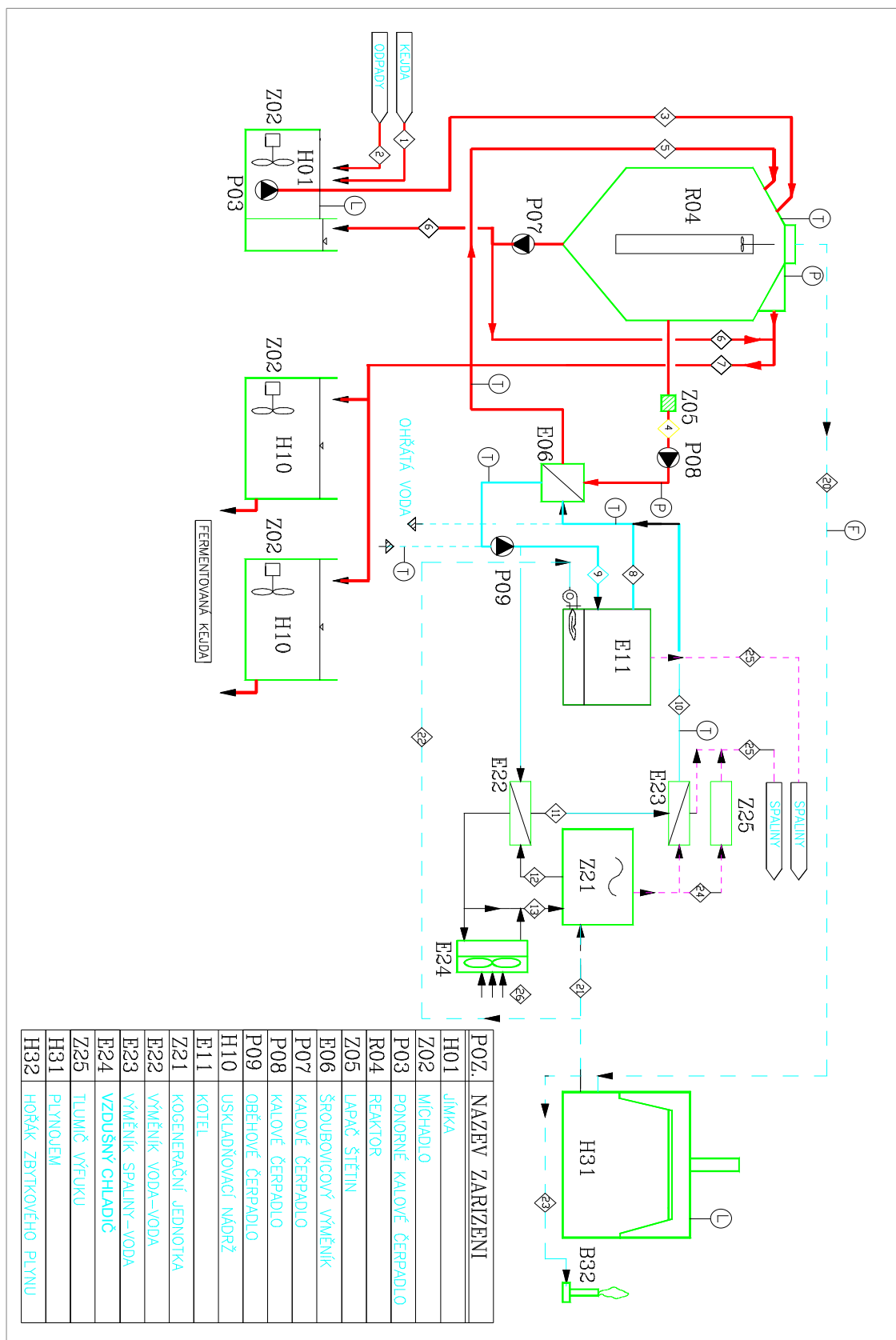
Úbytek celkového dusíku na hnojišti činí přibližně 45 % a při stabilizaci jen asi 35 %. Podobně jako u anaerobní stabilizace kejdry dochází ke snížení fertility semen plevelů a k výraznému poklesu obsahu choroboplodných zárodků. Ve sledovaném souboru zemědělských BPS je v provozu pouze BPS v Jindřichově, velká BPS zpracovávající slamnatý hnůj od více než 1000 VDJ v Hustopečích (farma Uherčice) byla z provozu odstavena.

5.1.2. Anaerobní fermentace kapalných odpadů (suspenní reaktory)

Účelem zařízení je produkce bioplynu získaného při anaerobním procesu rozkladem organického znečištění ze směsi kejdry a ostatních drcených odpadů. Bioplyn je využit převážně pro pohon plynového soustrojí vyrábějícího elektrickou energii a teplo. Principiální uspořádání technologie je na obr. 5.2.

Kejda a odpady dovážené v příkladu zemědělské BPS do jímky **H01** jsou homogenizovány vrtulovým míchadlem **Z02** a čerpadlem **P03** dopraveny do anaerobního reaktoru **R04**. Zde probíhá anaerobní proces, jehož výsledným produktem je bioplyn. Zařízení pracuje kontinuálně při teplotě 37 - 43°C, hydraulická doba zdržení je 25 dnů. Objem reaktoru je homogenizován vrtulovým míchadlem. Procesní teplota je zajištěna cirkulací kejdry přes lapač štětin **Z05** a vodou ohříváný šroubovicový výměník **E06**. Fermentovaná kejda odtéká z reaktorů do nadzemních nádrží **H10**. Odtud je vyvážena dle každoročně inovovaného plánu rozvozu kejdry.

Bioplyn je z reaktoru odváděn přes plynoměr a vodní uzavěru do plynoměru **H31**. Odtud je odváděn do plynového energetického bloku **Z21**. V případě poruchy nebo vyřazení **Z21** z provozu je bioplyn použit pro ohřev topné vody v kotli **E11**. Přebytný bioplyn lze spalovat na hořáku zbytkového plynu **H32**.

Obr. 5.2 Schéma bioplynové stanice se suspenzním reaktorem

5.2. Zemědělské bioplynové stanice v ČR současný stav

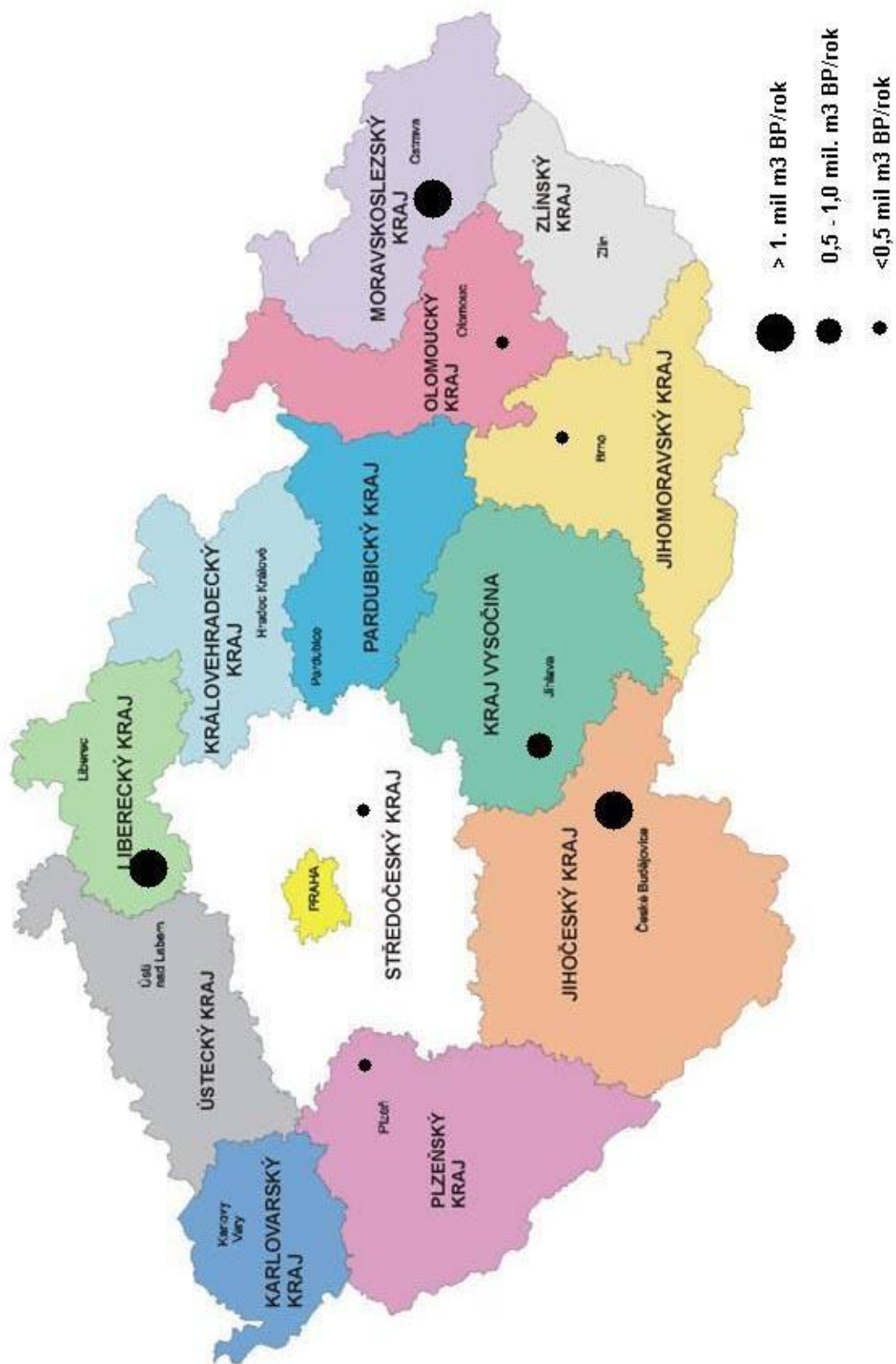
Nucená kolektivizace v zemědělství zrušila systém rodinných malých farem. Následně docházelo ke koncentraci a specializaci zemědělské výroby, spojené se vznikem velkokapacitních farem pro chov hospodářských zvířat. Koncentrace chovu měla bezesporu výhody v úspoře zastavěné plochy, lepší veterinární péči, v uplatnění automatizace a mechanizace provozů. Nevýhodou bylo soustředění značného množství exkrementů ustájených zvířat bez přímé vazby na zemědělskou půdu s návaznými agrotechnickými a ekologickými problémy. Rozsah těchto problémů vedl k prvním pokusům se zpracováním odpadů, hlavně kejdy prasat, čistírenskými technologiemi jak aerobními tak anaerobními. První bioplynová stanice (BPS), zpracovávající odpad ze zemědělské výroby – kejdu prasat, byla uvedena do provozu v Třeboni již v roce 1974. V 90. letech v rámci státního programu Čištění odpadních vod z velkochovů, bylo postaveno několik BPS určených k anaerobní stabilizaci kejdy a slamnatého hnoje, využívajících domácích technologií a know-how. V dnešní době je v provozu již jenom 8 zemědělských BPS. Z nich 7 zpracovává hlavně kejdu a jedna (Jindřichov) slamnatý hnůj. Celkový objem reaktorů je 20 520 m³, ročně se zpracuje 196 877 tun odpadů, z toho 164 935 tun vepřové kejdy. Zbytek tvoří kejda skotu, kal z ČOV, slepičí trus a průmyslové odpady. Roční produkce bioplynu je 5 800 000 m³ a při elektrickém instalovaném výkonu 1730 kW se vyrobí 7,4 GWh elektrické energie.

Tab. 5.2 Zemědělské BPS – část I

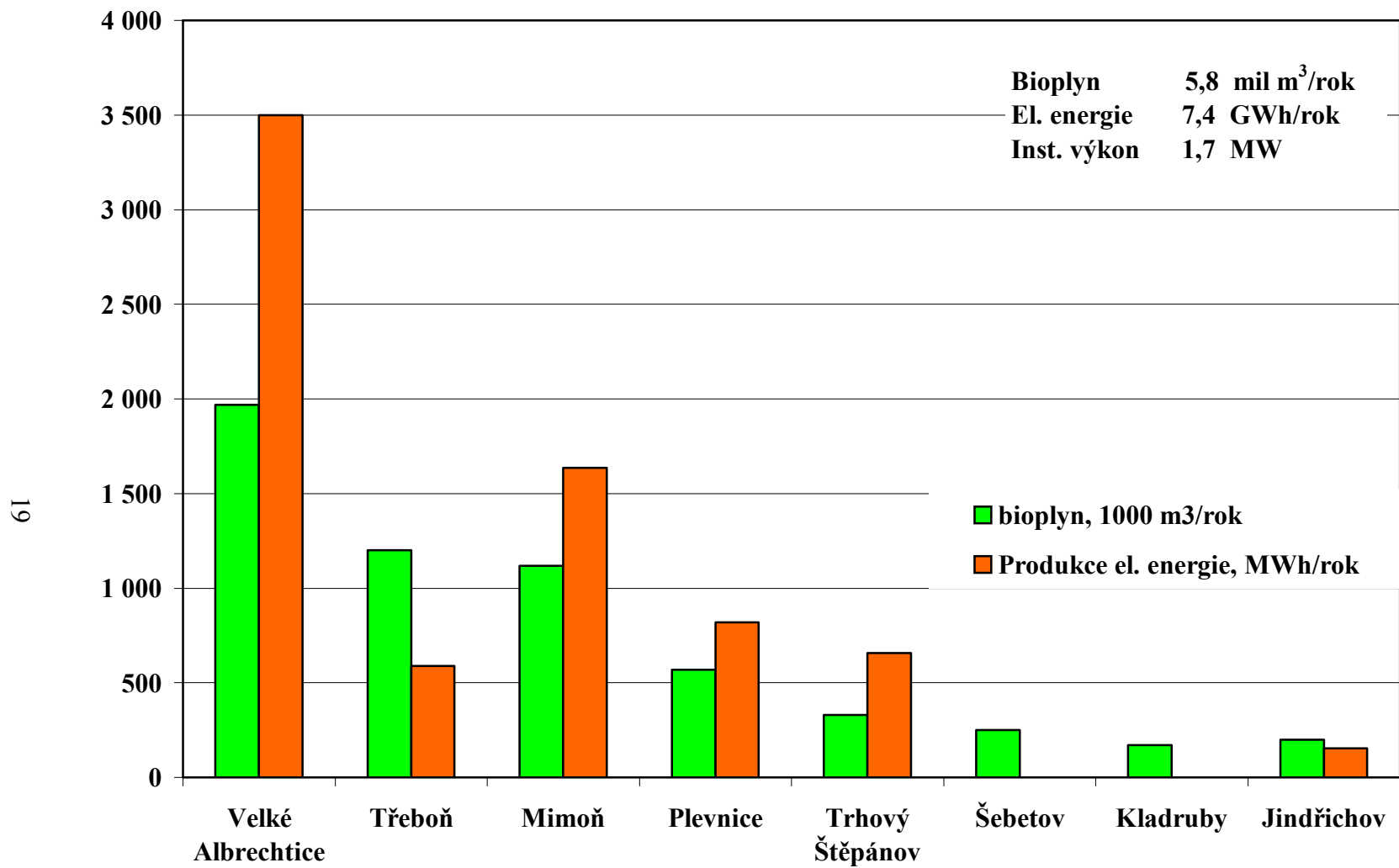
BPS	Reaktorový objem	Substrát	Produkce bioplynu	Instalovaný el. výkon	Produkce el. energie
	[m ³]	[m ³ /rok]	[m ³ /rok]	[MW]	[MWh/rok]
V. Albrechtice	4 250	52 400	1 970 000	0,560	3 500
Třeboň	5 600	51 100	1 200 000	0,230	590
Mimoň	3 100	18 432	1 117 711	0,350	1 635
Plevnice	2 200	23 725	567 800	0,240	820
T. Štěpánov	700	10 220	328 500	0,250	657
Šebetov	3 800	27 800	250 000	0	0
Jindřichov	koše	slamnatý hnůj	200 000	0,100	155
Kladruby	1 020	13 200	170 000	0	0
CELKEM	20 670	196 877	5 804 011	1,730	7 357

Tab. 5.3 Zemědělské BPS – část II

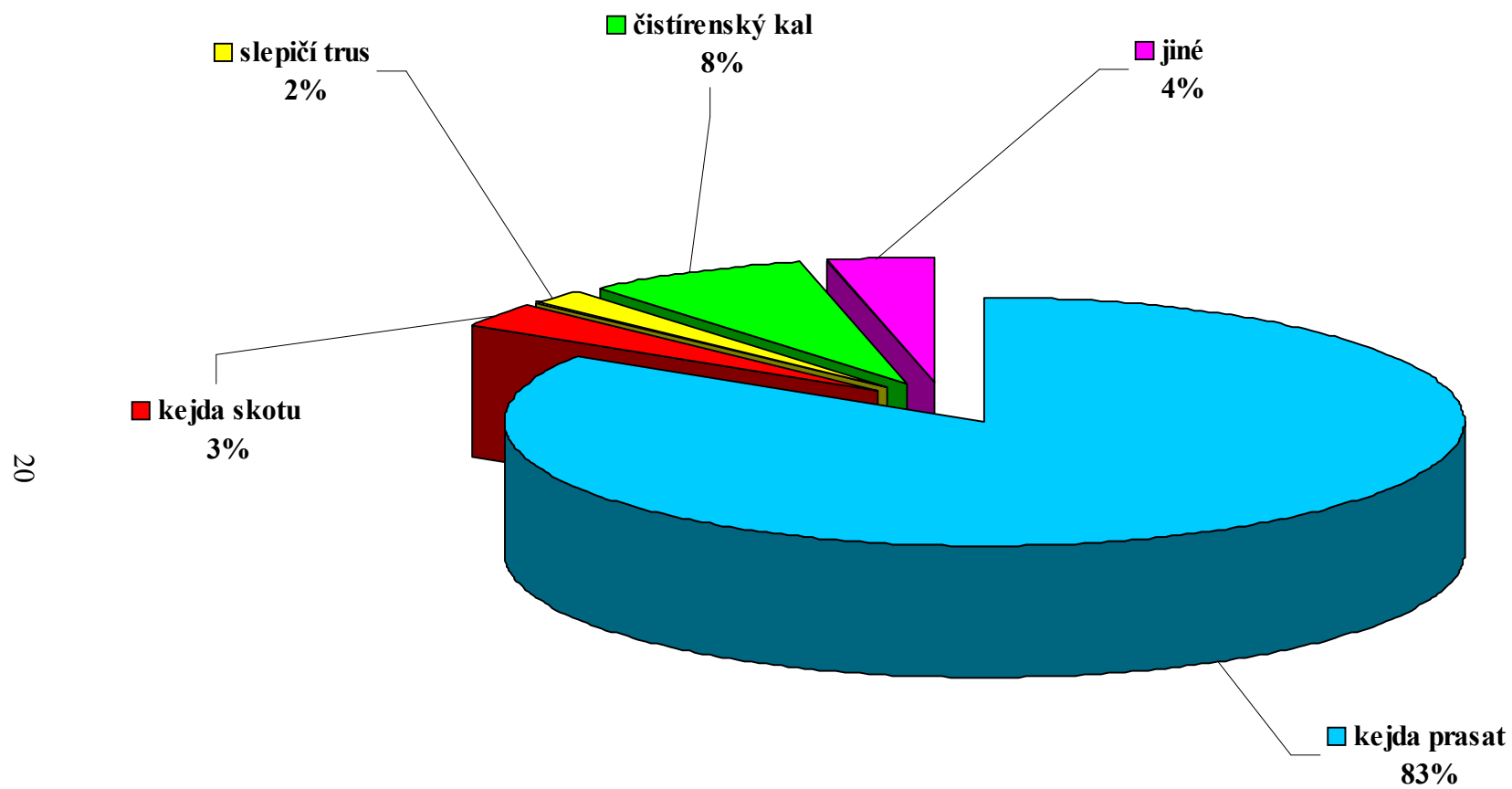
BPS	Inst. el. výkon	Předaný stř. el. výkon	Využití inst. výkonu	Měrná produkce BP	Výkon v produkci odp. tepla	Disponibilní odp. teplo po odečtení vl. spotř.
	[kW _{el}]	[kW _{el}]	[%]	[m ³ /m ³ den]	[kW _{th}]	[GJ/den]
V.Albrechtice	560	400	71,4	1,27	572	37,1
Třeboň	230	67	29,3	0,59	525	34,0
Mimoň	350	187	53,4	0,99	364	23,6
Plevnice	240	94	39,0	0,71	186	12,1
T. Štěpánov	250	75	30,0	1,29	93	5,2
Šebetov	0	0	0	0,18	176	11,4
Jindřichov	100	17,7	17,7	tuhá fáze	81	7,0
Kladruby	0	0	0	0,46	120	7,8
Zemědělské BPS celkem	1730	841	Ø 48,6	-	1997	138,2

Obr. 5.3 Zemědělské bioplynové stanice

Obr. 5.4 Výkony zemědělských BPS

Obr. 5.5 Podíl zpracovávaných substrátů v zemědělských BPS

6. BPS při čistírnách odpadních vod

Skupina BPS vybudovaných u ČOV s anaerobním stupněm čištění, resp. s anaerobním zpracováním kalu představuje nejrozšířenější a také nejstarší aplikaci technologie výroby bioplynu. Všechny tyto BPS pracují se suspenzními kalovými reaktory. Do sledovaného souboru BPS byly vybrány hlavně ty jednotky, které bioplyn využívají alespoň k výrobě tepla uplatňovaného vedle vlastních otopů anaerobních reaktorů. Pro výrazně vyšší hustotu distribuce těchto zdrojů byla evidence zpracována v dílčích sekcích podle krajů ČR.

Jihočeský kraj

Jihočeský kraj – komunální ČOV

	Jednotky	České Budějovice	Tábor I	Jindřichův Hradec	Strakonice	Prachatice	Písek	Studená	Tábor II	Soběslav	Týn nad Vltavou	Celkem
Objem reaktorů	m ³	8 800	3 000	1 968	2 300	520	750	1 020	520	540	950	20 368
Teplota	°C	40	38	40	39	39	34	35	40	38	38	
Surovina												
<i>čistírenský kal</i>	m ³ /rok	130 000	52 000	30 000	43 800	10 950	29 200	11 500	12 775	11 600	18 250	350 075
<i>jiné</i>	m ³ /rok											0
Celkem	m ³ /rok	130 000	52 000	30 000	43 800	10 950	29 200	11 500	12 775	11 600	18 250	350 075
Produkce bioplynu	m ³ /rok	1 700 000	660 000	300 000	290 000	200 000	146 000	133 500	120 000	84 000	39 000	3 672 500
Instalovaný el. výkon	kW	470	90	140	0	0	0	0	0	0	0	700
Produkce el. energie	kWh/rok	1 700 000	390 000	130 000	0	0	0	0	0	0	0	2 220 000

Jihočeský kraj – komunální ČOV

	Jednotky	České Budějovice	Tábor I	Jindřichův Hradec	Strakonice	Prachatice	Písek	Studená	Tábor II	Soběslav	Týn nad Vltavou	Celkem
Objem reaktorů	m ³	8 800	3 000	1 968	2 300	520	750	1 020	520	540	950	20 368
Substrát	m ³ /rok	130 000	52 000	30 000	43 800	10 950	29 200	11 500	12 775	11 600	18 250	350 075
Substrát (prům. suš.)	%	5,0	3,5	2,6	2,0	6,0	4,0	2,0	7,0	2,5	4,5	Æ 3,91
Substrát (prům. OL)	%	70,0	62,0	80,0	66,0	62,0	61,0	82,0		61,0	65,0	Æ 67,7
Substrát (sušina)	t/rok	6 500	1 820	780	876	657	1 168	230	894	290	821	14 037
Substrát (org. látky)	t/rok	4 550	1 128	624	578	407	712	189		177	534	8 900
Produkce bioplynu	m ³ /rok	1 700 000	660 000	300 000	290 000	200 000	146 000	133 500	120 000	84 000	39 000	3 672 500
<i>na m³ reaktoru</i>	m ³ /m ³ .d	0,53	0,60	0,42	0,35	1,05	0,53	0,36	0,63	0,43	0,11	Æ 0,49
<i>na m³ substrátu</i>	m ³ /m ³	13,1	12,7	10,0	6,6	18,3	5,0	11,6	9,4	7,2	2,1	Æ 10,5
<i>na tunu sušiny</i>	m ³ /t _{suš}	262	363	385	331	304	125	580	134	290	47	Æ 261,6
Doba zdržení	dny	25	21	24	19	17	9	32	15	17	19	
Hydraulické zatížení R	m ³ /m ³ .d	0,040	0,047	0,042	0,052	0,058	0,107	0,031	0,067	0,059	0,053	
Látkové zatížení R	kg suš/m ³ .d	2,02	1,66	1,09	1,04	3,46	4,27	0,62	4,71	1,47	2,37	

Jihočeský kraj – komunální ČOV

	České Budějovice	Tábor I	Jindřichův Hradec	Strakonice	Prachatice	Písek	Studená	Tábor II	Soběslav	Týn nad Vltavou
Substrát - zahuštění	ano	ano	ne	ne	ano	ano	ne	ano	ano	ano
Reaktory										
<i>počet</i>	3	2	2	2	1	1	1	1	1	1
<i>materiál</i>	ocel	žb	žb	žb	ocel	žb	žb	ocel	ocel	žb
<i>míchání</i>	pneu	pneu	pneu	pneu	pneu	hydraulicky	pneu	pneu	pneu	hydraulicky
<i>ohřev</i>	externí	externí	externí	externí	externí	externí	externí	externí	externí	externí
Plynojem	mb	šroub.	mb	mb.vak	ocel -suchý	suchý	šroub	suchý mb.	suchý	šroub
Vyhníly kal - úprava	odstředivka	pásový lis	ROS	pásový lis	pásový lis	pásový lis	pásový lis	pásový lis	pásový lis	pásový lis

ROS rotační odvodňovací síto

ŽB železobeton

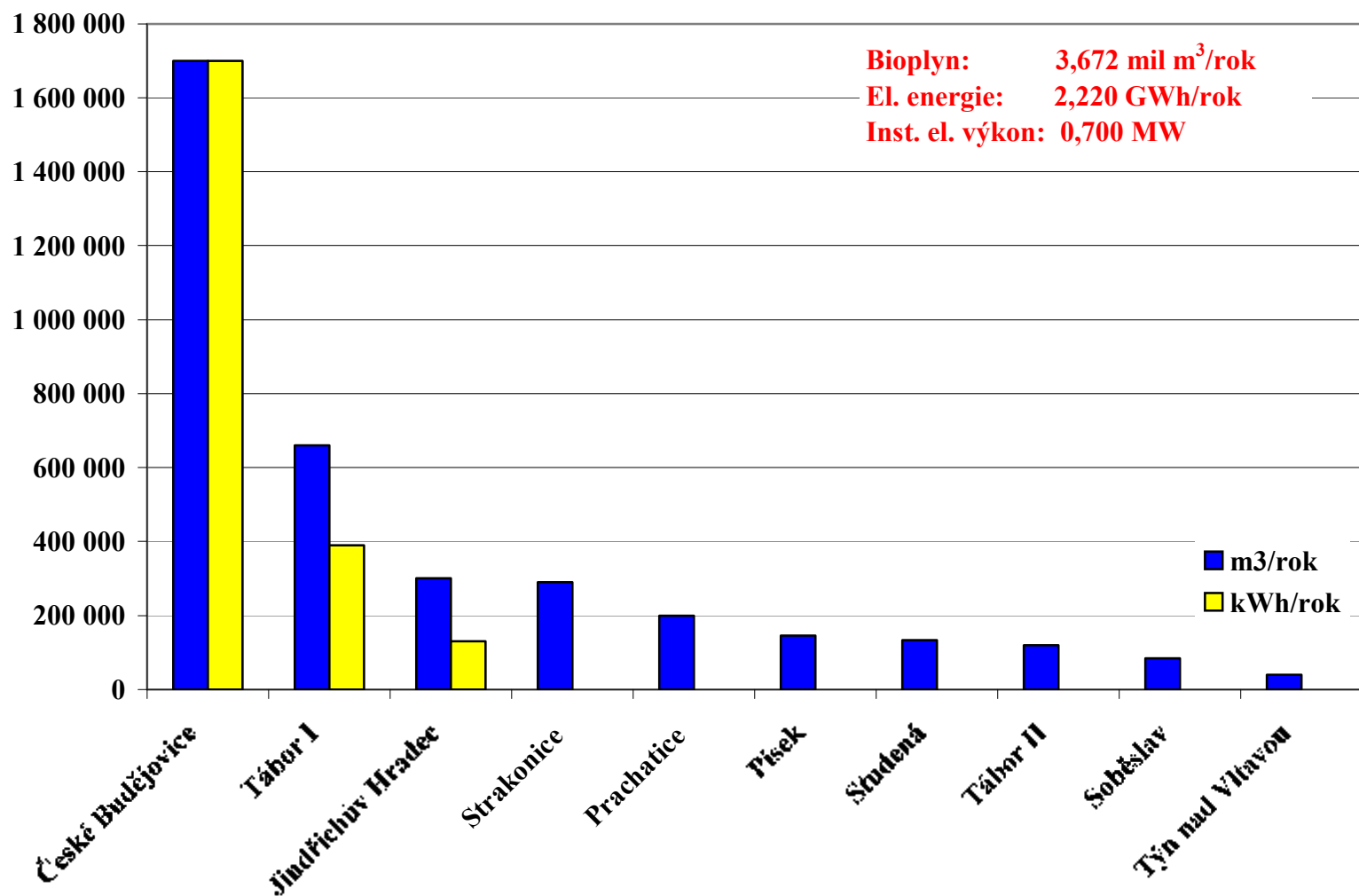
pneu pneumatické (bioplynem)

mb membránový

šroub šroubovicový (teleskopický výsuvný)

Jihočeský kraj – komunální ČOV
Výkony ve vyrobené elektřině a v odpadním teple

	Užitné teplo jako výkon [kWth]	Instalovaný elektrický výkon [kWel]	Střední dodaný výkon [kWel]	Využití motorogenerátoru [%]	Produkce elektřiny [MW/h/rok]	Produkce tepla [GJ/rok]
Č. Budějovice	250,8	470	194,1	41,3	1 700	7 909
Tábor I	185,3	90	44,5	49,5	390	5 843
J. Hradec	85,1	140	14,8	10,6	130	2 685
Strakonice	173,1					5 458
Prachatice	105,7					3 334
Písek	77,2					2 434
Studená	70,6					2 225
Tábor II	63,4					2 000
Soběslav	45,1					1 423
Týn n/Vlt.	20,6					650
Celkem	1 077	700	253	Æ 36,8	2 220	33 961

Obr. 6.1 Komunální ČOV – Jihočeský kraj
 Produkce bioplynu a elektrické energie

Jihomoravský kraj

Jihomoravský kraj – komunální ČOV

	Jednotky	Brno	Hodonín	Znojmo	Vyškov	Bzenec	Blansko	Břeclav	Mikulov	Celkem
Objem reaktorů	m ³	14960	3800	7192	1800	1800	580	1000	1000	29 752
Teplota	°C	38	37	40	39	35	37	34	37	
Surovina										
<i>čistírenský kal</i>	m ³ /rok	262 800		21 369	18 250	20 000	14 600	16 600	9 050	362 669
<i>jiné</i>	m ³ /rok									0
Celkem	m ³ /rok	262 800		21 369	18 250	20 000	14 600	16 600	9 050	362 669
Produkce bioplynu	m ³ /rok	4 100 000	420 000	221 360	186 000	133 500	110 000	107 120	65 000	5 342 980
Instalovaný el. výkon	kW	1 040		140				75		1 255
Produkce el. energie	kWh/rok	7 500 000		538 830				120 000		8 158 830

Jihomoravský kraj – komunální ČOV

	Jednotky	Brno	Hodonín	Znojmo	Vyškov	Bzenec	Blansko	Břeclav	Mikulov	Celkem
Objem reaktorů	m ³	14 960	3 800	7 192	1 800	1800	580	1 000	1 000	29 752
Substrát	m ³ /rok	262 800		21 369	18 250	20 000	14 600	16 600	9 050	362 669
Substrát (prům. suš.)	%	5,0		3,9	3,0	3,5	2,5	3,0	3,7	Æ 3,51
Substrát (prům. OL)	%	70,0		60,0	65,0	65,0	65,0	67,0	65,0	Æ 65,3
Substrát (sušina)	t/rok	13 140		833	548	700	365	498	335	16 419
Substrát (org. látky)	t/rok	9 198		500	356	455	237	334	218	11 297
Produkce bioplynu	m ³ /rok	4 100 000	420 000	221 360	186 000	133 500	110 000	107 120	65 000	5 342 980
<i>na m³ reaktoru</i>	m ³ /m ³ .d	0,75	0,30	0,08	0,29	0,20	0,52	0,29	0,18	Æ 0,49
<i>na m³ substrátu</i>	m ³ /m ³	15,6		10,4	10,2	6,7	7,5	6,5	7,2	Æ 14,73
<i>na tunu sušiny</i>	m ³ /t _{suš}	312		266	340	191	301	215	194	Æ 325,4
Doba zdržení	dny	21		123	36	33	15	22	40	
Hydraulické zatížení R	m ³ /m ³ .d	0,048		0,008	0,028	0,030	0,069	0,045	0,025	
Látkové zatížení R	kg suš/m ³ .d	2,41		0,32	0,83	1,07	1,72	1,36	0,92	

Jihomoravský kraj – komunální ČOV

	Brno	Hodonín	Znojmo	Vyškov	Bzenec	Blansko	Břeclav	Mikulov
Substrát - zahuštění						přebyt.kal		
Reaktory								
<i>počet</i>	4	2	2	2	1	1	1	1
<i>materiál</i>	žb	žb	žb	žb	žb	ocel	žb	žb
<i>míchání</i>	pneu	pneu	pneu	pneu	pneu	plyn	míchadlo	hydraul
<i>ohřev</i>	externí	externí	externí	externí	externí	externí	externí	externí
Plynojem						ocel	memb.	ocel
Vyhníly kal - úprava						pásový lis	odstř.	pasový lis

ROS rotační odvodňovací síto

ŽB železobeton

pneu pneumatické (bioplynem)

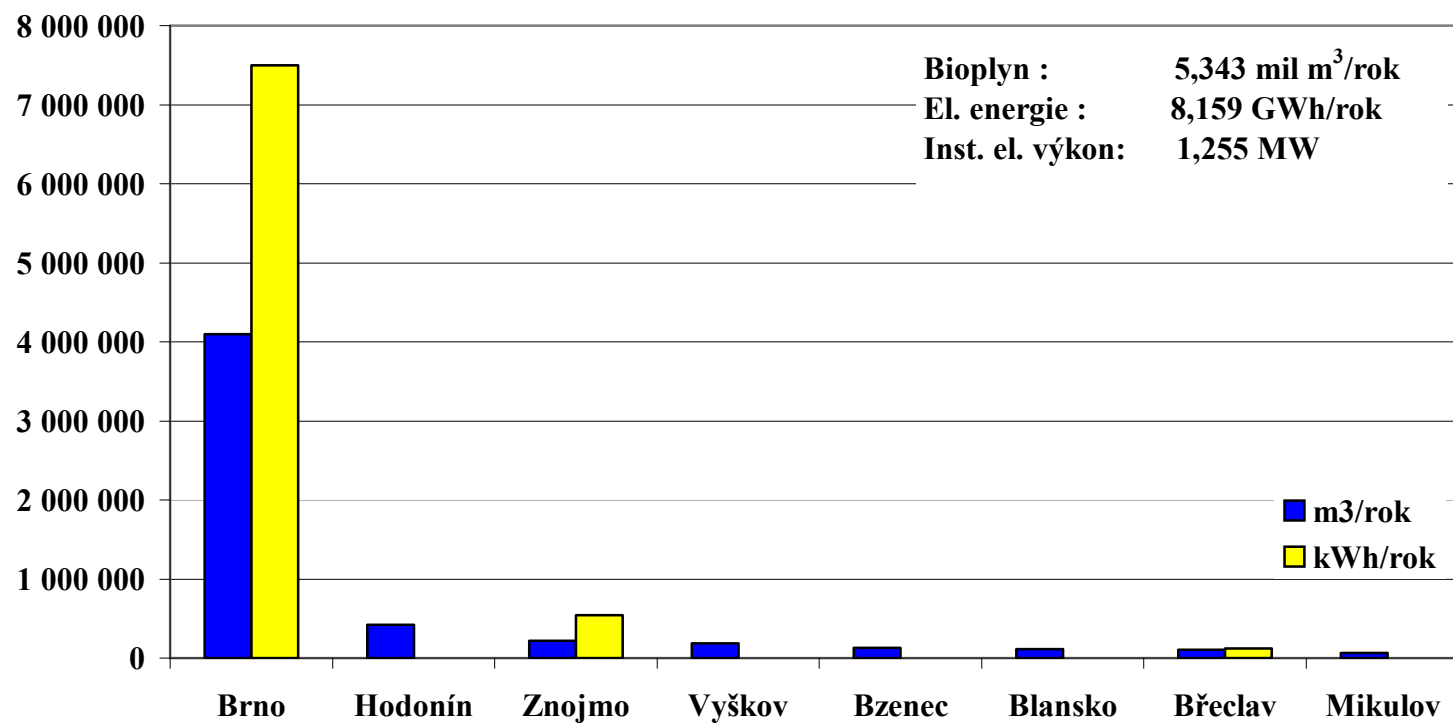
mb membránový

šroub šroubovicový (teleskopický výsuvný)

Jihomoravský kraj – komunální ČOV
Výkony ve vyrobené elektřině a v odpadním teple

	Užitné teplo jako výkon [kWh]	Instalovaný elektrický výkon [kW]	Střední dodaný výkon [kW]	Využití motorogenerátoru [%]	Produkce elektřiny [MWh/rok]	Produkce tepla [GJ/rok]
Brno	664,7	1 040	856,2	82,3	7 500	20 962
Hodonín	222,0					7 001
Znojmo	95,1	140	61,5	43,9	539	2 999
Vyškov	103,1					3 250
Bzenec	70,6					2 225
Blansko	58,1					1 834
Břeclav	104,1	75	13,7	18,3	120	3 281
Mikulov	36,2					1 143
Celkem	1 354	1 255	931	Æ 74,2	8 159	42 695

Obr. 6.2 Komunální ČOV – Jihomoravský kraj
 Produkce bioplynu a elektrické energie

Karlovarský kraj

Karlovarský kraj – komunální ČOV

	Jednotky	Karlovy Vary	Cheb	Mariánské Lázně	Aš	Sokolov	Celkem
Objem reaktorů	m ³	7 360	2 400	2 100	1 200	1 150	14 210
Teplota	°C	39	40	38	33	38	
Surovina							
<i>čistírenský kal</i>	m ³ /rok	69 350	29 000	27 960	14 288	21 900	162 498
<i>jiné</i>	m ³ /rok	0	0	160	418	0	578
Celkem	m ³ /rok	69 350	29 000	28 120	14 706	21 900	163 076
Produkce bioplynu	m ³ /rok	693 500	542 500	297 117	163 500	145 000	1 841 617
Instalovaný el. výkon	kW	0	123	34	0	0	157
Produkce el. energie	kWh/rok	0	700 000	267 334	0	0	967 334

Karlovarský kraj – komunální ČOV

	Jednotky	Karlovy Vary	Cheb	Mariánské Lázně	Aš	Sokolov	Celkem
Objem reaktorů	m ³	7 360	2 400	2 100	1 200	1 150	14 210
Substrát	m ³ /rok	69 350	29 000	28 120	14 288	21 900	162 658
Substrát (prům. suš.)	%	3,2	3,8	4,0	3,9	4,2	Æ 3,8
Substrát (prům. OL)	%	65,0	65,0	65,0	68,0	65,0	Æ 65,6
Substrát (sušina)	t/rok	2 219	1 102	1 125	557	920	5 923
Substrát (org. látky)	t/rok	1 442	716	731	379	598	3 867
Produkce bioplynu	m ³ /rok	693 500	542 500	297 117	163 500	145 000	1 841 617
<i>na m³ reaktorů</i>	m ³ /m ³ .d	0,26	0,62	0,39	0,37	0,35	Æ 0,36
<i>na m³ substrátu</i>	m ³ /m ³	10,0	18,7	10,6	11,4	6,6	Æ 11,32
<i>na tunu sušiny</i>	m ³ /t _{suš}	313	492	264	293	158	Æ 310,9
Doba zdržení	dny	39	30	27	31	19	
Hydraulické zatížení R	m ³ /m ³ .d	0,026	0,033	0,037	0,033	0,052	
Látkové zatížení R	kg suš/m ³ .d	0,83	1,26	1,47	1,27	2,19	

Karlovarský kraj – komunální ČOV

	Karlovy Vary	Cheb	Mariánské Lázně	Aš	Sokolov
Substrát - zahuštění		ano	ne		ano
Reaktory					
<i>počet</i>	2	2	2 x 2	1	1
<i>materiál</i>	žb	žb	ocel	žb	žb
<i>míchání</i>	pneu	pneu	hydraulické	pneu	pneu
<i>ohřev</i>	externí	externí	externí	externí	externí
Plynojem	ocel	suchý	mb		ocel -mokrý
Vyhnílý kal - úprava	pásový lis	pásový lis	pásový lis	pásový lis	pásový lis

ROS rotační odvodňovací síto

ŽB železobeton

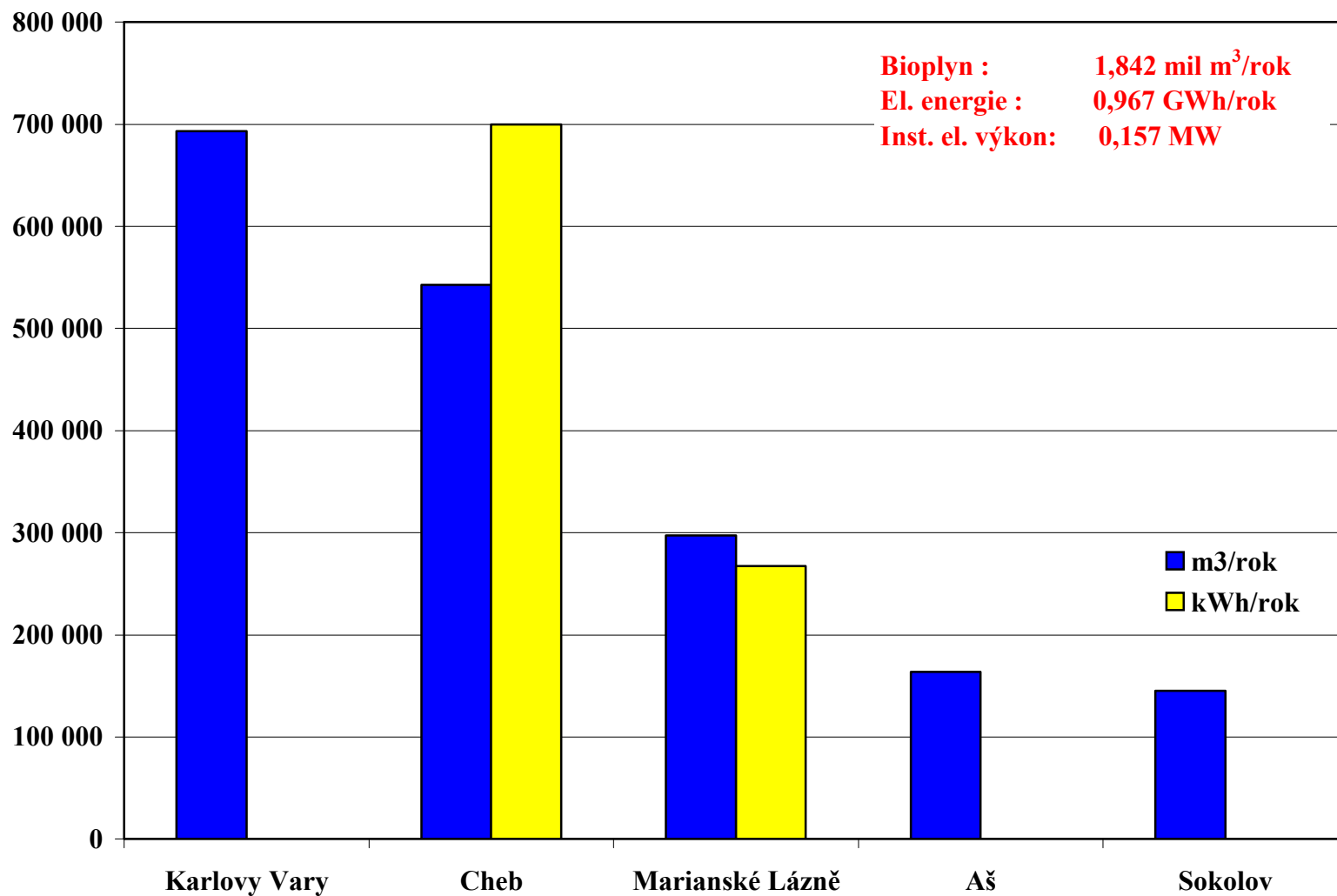
pneu pneumatické (bioplynem)

mb membránový

šroub šroubovicový (teleskopický výsuvný)

Karlovarský kraj – komunální ČOV
Výkony ve vyrobené elektřině a v odpadním teple

	Užitné teplo jako výkon [kWh]	Instalovaný elektrický výkon [kWel]	Střední dodaný výkon [kWel]	Využití motorgenerátoru [%]	Produkce elektřiny [MWh/rok]	Produkce tepla [GJ/rok]
Karlovy Vary	396,1					12 492
Cheb	219,2	123	79,9	65,0	700	6 913
Mariánské Lázně	168,8	34	30,5	89,8	267	5 325
Aš	87,8					2 769
Sokolov	82,8					2 612
Celkem	955	157	110	Æ 70,1	967	30 111

Obr. 6.3 Komunální ČOV – Karlovarský kraj
 Produkce bioplynu a elektrické energie

Královehradecký kraj

Královehradecký kraj – komunální ČOV

	Jednotky	Hradec Králové	Trutnov	Náchod	Jičín	Celkem
Objem reaktorů	m ³	8 200	3500	1250	1550	14 500
Teplota	°C	38	38	37	36	
Surovina						
<i>čistírenský kal</i>	m ³ /rok	463 915	25 550	22 000	22 000	533 465
<i>jiné</i>	m ³ /rok	240				240
Celkem	m ³ /rok	464 155	25 550	22 000	22 000	533 705
Produkce bioplynu	m ³ /rok	1 260 000	255 000	220 000	310 250	2 045 250
Instalovaný el. výkon	kW	500	71	120	0	691
Produkce el. energie	kWh/rok	2 300 000	310 000	260 000	0	2 870 000

Královehradecký kraj – komunální ČOV

	Jednotky	Hradec Králové	Trutnov	Náchod	Jičín	Celkem
Objem reaktorů	m ³	8 200	3 500	1 250	1 550	14 500
Substrát	m ³ /rok	464 155	25 550	22 000	22 000	533 705
Substrát (prům. suš.)	%	3,8	2,0	3,0	3,1	Æ 3,0
Substrát (prům. OL)	%	69,0	65,0	65,0	65,0	Æ 66,0
Substrát (sušina)	t/rok	17 638	511	660	682	19 491
Substrát (org. látky)	t/rok	12 170	332	429	443	13 375
Produkce bioplynu	m ³ /rok	1 260 000	255 000	220 000	310 250	2 045 250
<i>na m³ reaktoru</i>	m ³ /m ³ .d	0,4	0,2	0,5	0,5	Æ 0,39
<i>na m³ substrátu</i>	m ³ /m ³	2,7	10,0	10,0	14,1	Æ 3,83
<i>na tunu sušiny</i>	m ³ /t _{suš}	71	499	333	455	Æ 104,9
Doba zdržení	dny	6	50	21	26	
Hydraulické zatížení R	m ³ /m ³ .d	0,155	0,020	0,048	0,039	
Látkové zatížení R	kg suš/m ³ .d	5,89	0,40	1,45	1,21	

Královehradecký kraj – komunální ČOV

	Hradec Králové	Trutnov	Náchod	Jičín
Substrát - zahuštění	gravitačně	není	gravitačně	gravitačně
Reaktory				
<i>počet</i>	2	2	1	1
<i>materiál</i>	žb	žb	žb	žb
<i>míchání</i>	pneu	pneu	pneu	pneu
<i>ohřev</i>	externí	externí	externí	externí
Plynojem	suchý pl.strop	na VN		
Vyhnilý kal - úprava	odstředivka	pásový lis		

ROS rotační odvodňovací síto

ŽB železobeton

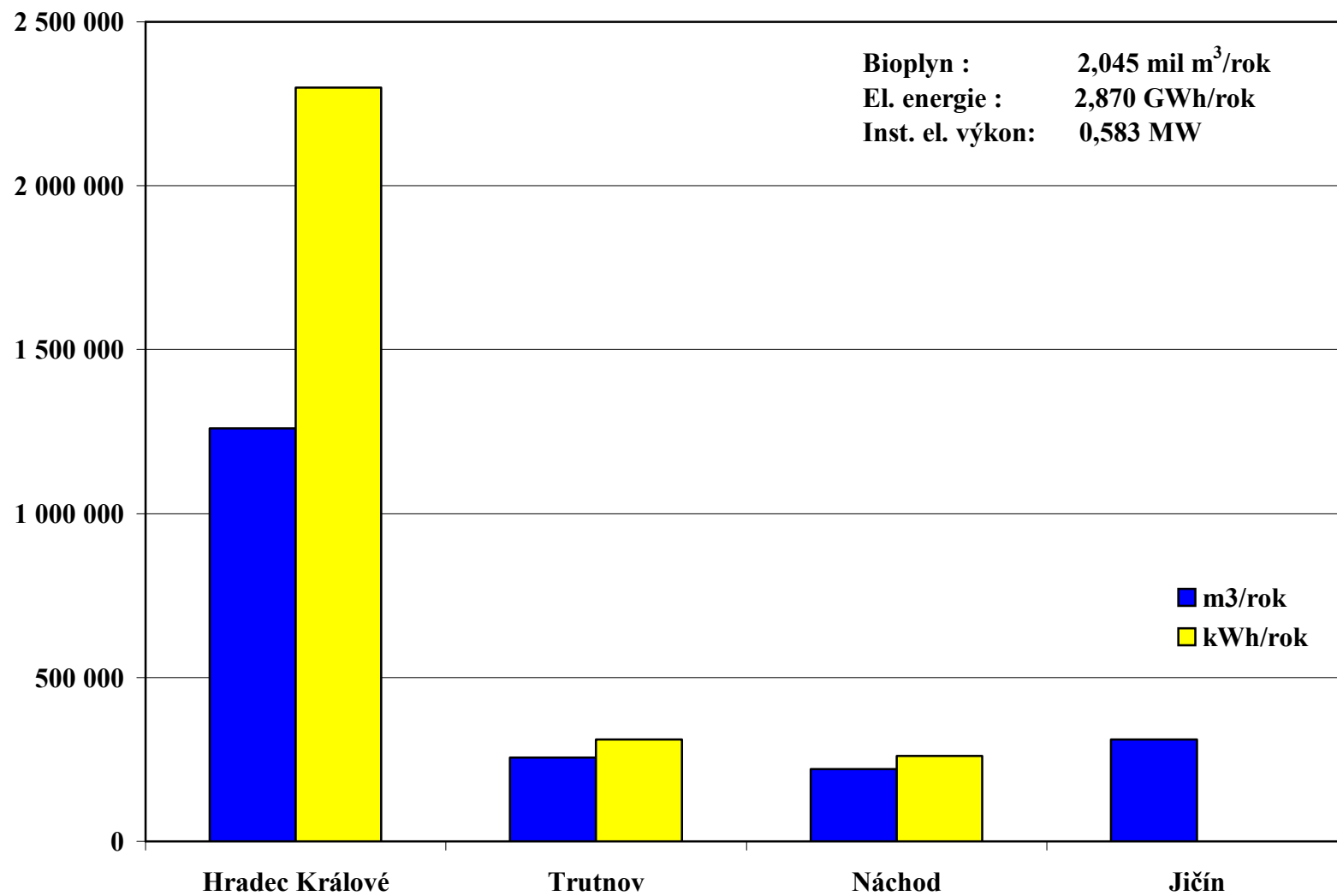
pneu pneumatické (bioplynem)

mb membránový

šroub šroubovicový (teleskopický výsuvný)

Královehradecký kraj – komunální ČOV
Výkony ve vyrobené elektřině a v odpadním teple

	Užitné teplo jako výkon [kWth]	Instalovaný elektrický výkon [kWel]	Střední dodaný výkon [kWel]	Využití motorogenerátoru [%]	Produkce elektřiny [MWh/rok]	Produkce tepla [GJ/rok]
Hradec Králové	414,7	500	262,6	52,5	2 300	13 079
Trutnov	47,9	71	35,4	49,8	310	1 510
Náchod	42,2	120	29,7	24,7	260	1 332
Jičín	164,0					5 172
Celkem	669	691	328	Æ 47,5	2 870	21 092

Obr. 6.4 Komunální ČOV – Královehradecký kraj
 Produkce bioplynu a elektrické energie

Liberecký kraj

Liberecký kraj – komunální ČOV

	Jednotky	Liberec	Česká Lípa	Turnov	Frydlant v Čechách	Celkem
Objem reaktorů	m ³	8 800				8 800
Teplota	°C	35				
Surovina						
<i>čistírenský kal</i>	m ³ /rok	76 400				76 400
<i>jiné</i>	m ³ /rok					
Celkem	m ³ /rok	76 400				76 400
Produkce bioplynu	m ³ /rok	1 308 300	335 488			1 643 788
Instalovaný el. výkon	kW	465		42	22	529
Produkce el. energie	kWh/rok	1 428 527				1 428 527

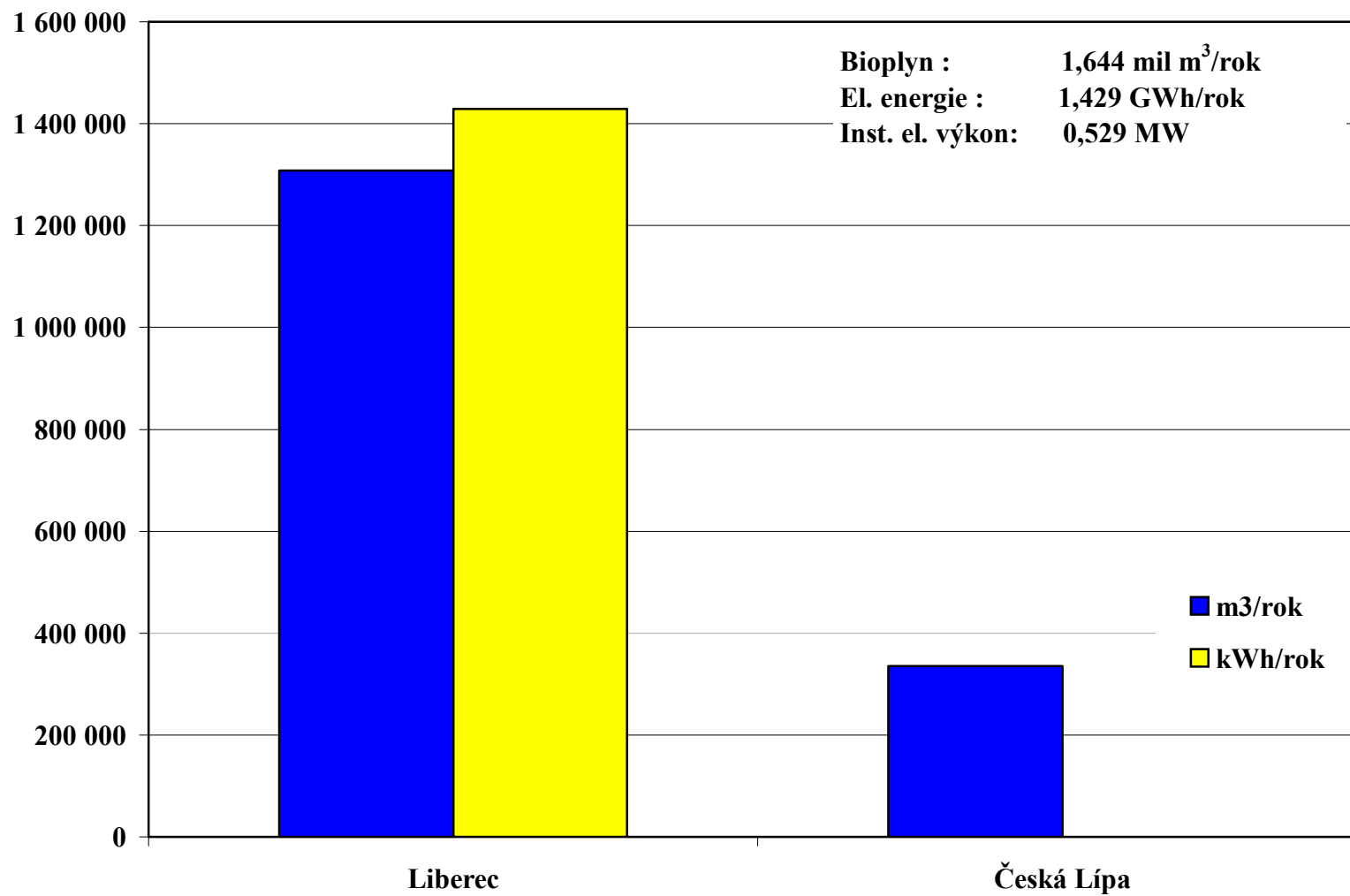

Liberecký kraj – komunální ČOV

	Jednotky	Liberec	Česká Lípa	Frydlant v Čechách	Celkem
Objem reaktorů	m ³	8 800			8 800
Substrát	m ³ /rok	76 400			76 400
Substrát (prům. suš.)	%	4,5			Æ 4,5
Substrát (prům. OL)	%	70,0			Æ 70,0
Substrát (sušina)	t/rok	3 438			3 438
Substrát (org. látky)	t/rok	2 407			2 407
Produkce bioplynu	m ³ /rok	1 308 300	335 488		1 643 788
<i>na m³ reaktoru</i>	m ³ /m ³ .d	0,41			
<i>na m³ substrátu</i>	m ³ /m ³	17,1			
<i>na tunu sušiny</i>	m ³ /t _{suš}	381			
Doba zdržení	dny	42			
Hydraulické zatížení R	m ³ /m ³ .d	0,024			
Látkové zatížení R	kg suš/m ³ .d	1,07			

Liberecký kraj – komunální ČOV
Výkony ve vyrobené elektřině a v odpadním teple

	Užitné teplo jako výkon [kWth]	Instalovaný elektrický výkon [kWel]	Střední dodaný výkon [kWel]	Využití motorogenerátoru [%]	Produkce elektřiny [MWh/rok]	Produkce tepla [GJ/rok]
Liberec	620,8	465	163,1	35,1	1 429	19 578
Česká Lípa	177,3					5 592
Turnov		42				0
Frýdlant		22				0
Celkem	798	529	163	Æ 30,8	1 429	25 170

Obr. 6.5 Komunální ČOV – Liberecký kraj
 Produkce bioplynu a elektrické energie

Moravskoslezský kraj

Moravskoslezský kraj – komunální ČOV

	Jednotky	Ostrava	Havířov	Frýdek- Místek	Opava	Karviná	Krnov	Třinec	Orlová	Bruntál	Nový Jičín	Český Těšín	Bohumín	Celkem
Objem reaktorů	m ³	18 900	2 600	5 800	2 470	2 480	1 900	2 400	1 280	950	750	980	925	41 435
Teplota	°C	38	37	37	37	38	40	37	37	37	37	37	37	
Surovina														
<i>čistírenský kal</i>	m ³ /rok	193 000				47 450	36 500			21 900	16 425			315 275
<i>jiné</i>	m ³ /rok													
Celkem	m ³ /rok	193 000				47 450	36 500			21 900	16 425			315 275
Produkce bioplynu	m ³ /rok	2 750 000	854 400	799 530	696 000	570 000	480 000	215 350	206 250	144 000	150 732	131 300	67 850	7 065 412
Instalovaný el. výkon	kW	1 300	500	235	235	140	140		100					2 650
Produkce el. energie	kWh/rok	4 433 000		1 100 000	1 200 000		677 000		350 000					7 760 000

Moravskoslezský kraj – komunální ČOV

	Jednotky	Ostrava	Havířov	Frýdek- Místek	Opava	Karviná	Krnov	Třinec	Orlová	Bruntál	Nový Jičín	Český Těšín	Bohumín	Celkem
Objem reaktorů	m ³	18 900	2 600	5 800	2 470	2 480	1 900	2 400	1 280	950	750	980	925	41 435
Substrát	m ³ /rok	193 000				47 450	36 500			21 900	16 425			315 275
Substrát (prům. suš.)	%	5,0				3,7	5,0	5,0		3,2	3,0			Æ 4,15
Substrát (prům. OL)	%	65,0				65,0	65,0	65,0		65,0	65,0			Æ 65,0
Substrát (sušina)	t/rok	9 650				1 756	1 825			701	493			14 424
Substrát (org. látky)	t/rok	6 273				1 141	1 186			456	320			9 376
Produkce bioplynu	m ³ /rok	2 750 000	854 400	799 530	696 000	570 000	480 000	215 350	206 250	144 000	150 732	131 300	67 850	7 065 412
<i>na m³ reaktoru</i>	m ³ /m ³ .d	0,40	0,90	0,38	0,77	0,63	0,69	0,25	0,44	0,42	0,55	0,37	0,20	Æ 0,47
<i>na m³ substrátu</i>	m ³ /m ³	14,2				12,0	13,2			6,6	9,2			
<i>na tunu sušiny</i>	m ³ /t _{suš}	285				325	263			205	306			
Doba zdržení	dny	36				19	19			16	17			
Hydraulické zatížení R	m ³ /m ³ .d	0,028				0,052	0,053			0,063	0,060			
Látkové zatížení R	kg suš./m ³ .d	1,40				1,94	2,63			2,02	1,80			

Moravskoslezský kraj – komunální ČOV

	Ostrava	Havířov	Frýdek- Místek	Opava	Karviná	Krnov	Třinec	Orlová	Bruntál	Nový Jičín	Český Těšín	Bohumín
Substrát - zahuštění	ano					odstř.						
Reaktory												
<i>počet</i>	3	2	2	3	2	2	3	1	1	1	1	1
<i>materiál</i>	ocel	žb	žb	žb	žb	žb	žb	žb	žb	žb	žb	žb
<i>míchání</i>	pneu	pneu	pneu	plyn+hydr	pneu	pneu	pneu	pneu	pneu	pneu	pneu	pneu
<i>ohřev</i>	externí	externí	externí	externí	externí	externí	externí	externí	externí	externí	externí	externí
Plynojem	mb				mb				ocel			
Vyhnilý kal - úprava	odstředivka				odstředivka				pásový lis			

ROS rotační odvodňovací síto

ŽB železobeton

pneu pneumatické (bioplynem)

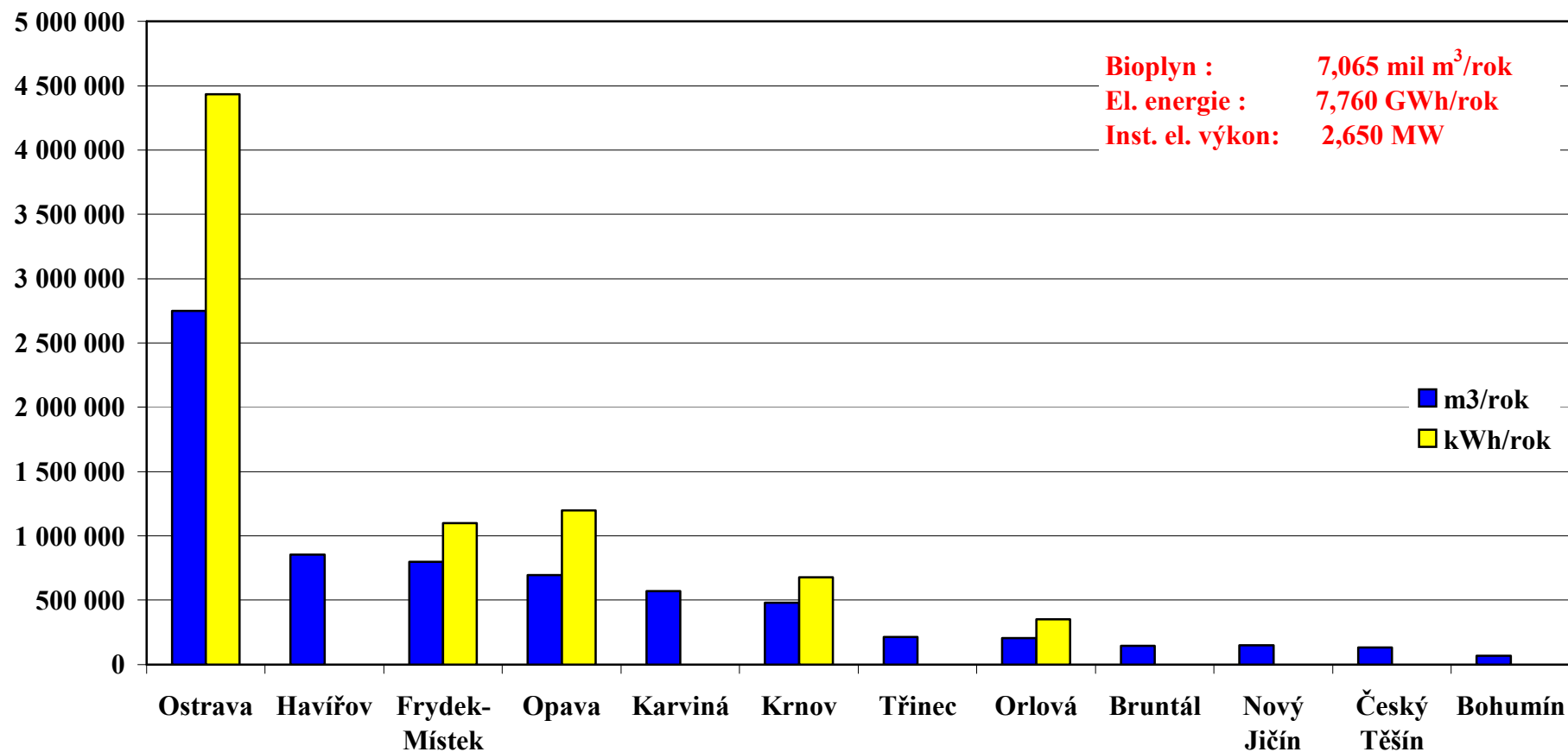
mb membránový

šroub šroubovicový (teleskopický výsuvný)

Moravskoslezský kraj – komunální ČOV
Výkony ve vyrobené elektřině a v odpadním teple

	Užitné teplo jako výkon [kWth]	Instalovaný elektrický výkon [kWel]	Střední dodaný výkon [kWel]	Využití motorogenerátoru [%]	Produkce elektřiny [MW/h/rok]	Produkce tepla [GJ/rok]
Ostrava	1 261,2	1 300	506,1	38,9	4 433	39 772
Havířov	451,6	500	0,0			14 242
Frýdek-Místek	134,4	235	125,6	53,4	1 100	4 239
Opava	87,3	235	137,0	58,3	1 200	2 752
Karviná	301,3	140	0,0	0,0		9 501
Krnov	78,7	140	77,3	55,2	677	2 481
Třinec	113,8					3 590
Orlová	26,5	100	40,0	40,0	350	837
Bruntál	76,1					2 400
Nový Jičín	79,7					2 513
Český Těšín	69,4					2 189
Bohumín	35,9					1 131
Celkem	2 716	2 650	886	Æ 33,4	7 760	85 647

Obr. 6.6 Komunální ČOV – Moravskoslezský kraj
 Produkce bioplynu a elektrické energie

Olomoucký kraj

Olomoucký kraj – komunální ČOV

	Jednotky	Olomouc	Přerov	Šumperk	Zábřeh	Prostějov	Jeseník	Hranice	Celkem
Objem reaktorů	m ³	9450	3200	950	1900	2120	1250	550	18 870
Teplota	°C	38	38	38	44	42	38	37	
Surovina									
<i>čistírenský kal</i>	m ³ /rok	116 800	54 750	30 254	18 250	29 706	14 600	14 600	278 960
<i>jiné</i>	m ³ /rok	100				1 240			1 340
Celkem	m ³ /rok	116 900	54 750	30 254	18 250	30 946	14 600	14 600	280 300
Produkce bioplynu	m ³ /rok	1 689 024	420 000	346 195	310 250	218 228	147 833	105 000	3 236 530
Instalovaný el. výkon	kW	600	235	140	100	190			1 265
Produkce el. energie	kWh/rok	2 440 688	960 000	670 000		151 000			4 221 688

Olomoucký kraj – komunální ČOV

	Jednotky	Olomouc	Přerov	Šumperk	Zábřeh	Prostějov	Jeseník	Hranice	Celkem
Objem reaktorů	m ³	9 450	3 200	950	1 900	2 120	1 250	550	18 870
Substrát	m ³ /rok	116 900	54 750	30 254	18 250	30 946	14 600	14 600	280 300
Substrát (prům. suš.)	%	4,1	4,0	2,4	4,0	5,3	3,0	4,0	Æ 3,83
Substrát (prům. OL)	%	61,0	65,0	65,0	65,0	73,0	68,0	65,0	Æ 66,0
Substrát (sušina)	t/rok	4 793	2 190	726	730	1 640	438	584	11 101
Substrát (org. látky)	t/rok	2 924	1 424	472	475	1 197	298	380	7 168
Produkce bioplynu	m ³ /rok	1 689 024	420 000	346 195	310 250	218 228	147 833	105 000	3 236 530
<i>na m³ reaktoru</i>	m ³ /m ³ .d	0,49	0,36	1,00	0,45	0,28	0,32	0,52	Æ 0,47
<i>na m³ substrátu</i>	m ³ /m ³	14,4	7,7	11,4	17,0	7,1	10,1	7,2	Æ 11,5
<i>na tunu sušiny</i>	m ³ /t _{suš}	352	192	477	425	133	338	180	Æ 291,6
Doba zdržení	dny	30	21	11	38	25	31	14	
Hydraulické zatížení R	m ³ /m ³ .d	0,034	0,047	0,087	0,026	0,040	0,032	0,073	
Látkové zatížení R	kg suš./m ³ .d	1,39	1,88	2,09	1,05	2,12	0,96	2,91	

Olomoucký kraj – komunální ČOV

	Olomouc	Přerov	Šumperk	Zábřeh	Prostějov	Jeseník	Hranice
Substrát - zahuštění	ano	ano	ano	ne	ano	ano	ano
Reaktory							
<i>počet</i>	3	2	1	2	1	1	1
<i>materiál</i>	žb	žb	žb	žb	žb	ocel	žb
<i>míchání</i>	pneu	míchadla	pneu	míchadla	míchadlo		pneu
<i>ohřev</i>	externí	externí	externí	externí	externí		externí
Plynojem	ocel-suchý	suchý		mb	ocel -suchý		mb
Vyhnilý kal - úprava	odstředivka	kalolis	pásový lis	odstředivka	odstředivka		odstředivka

ROS rotační odvodňovací síto

ŽB železobeton

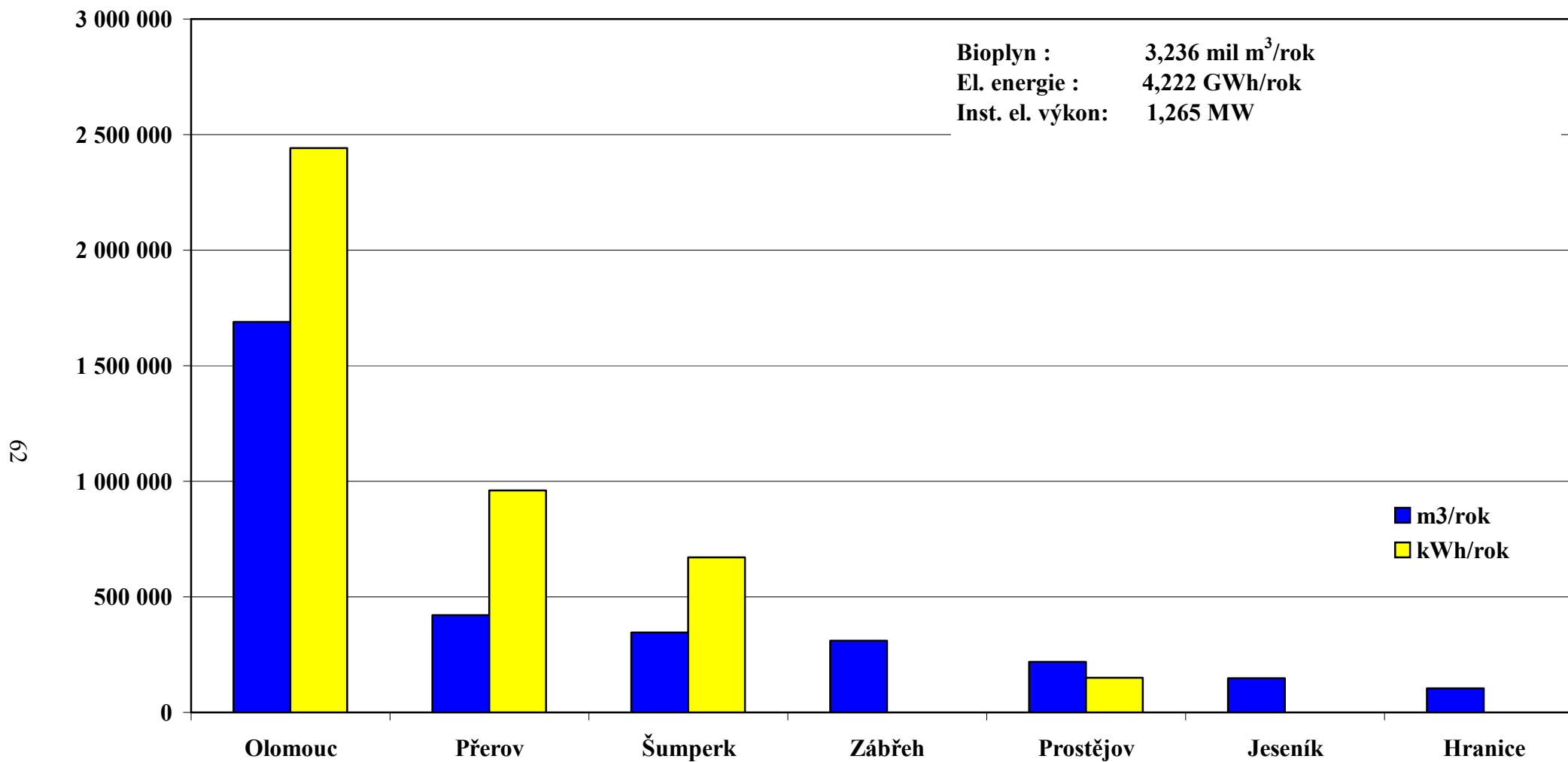
pneu pneumatické (bioplynem)

mb membránový

šroub šroubovicový (teleskopický výsuvný)

Olomoucký kraj – komunální ČOV
Výkony ve vyrobené elektřině a v odpadním teple

	Užitné teplo jako výkon [kWth]	Instalovaný elektrický výkon [kWel]	Střední dodaný výkon [kWel]	Využití motorogenerátoru [%]	Produkce elektřiny [MW/h/rok]	Produkce tepla [GJ/rok]
Olomouc	260,4	600	278,6	46,4	2 441	8 213
Přerov	163,0	235	109,6	46,6	960	5 140
Šumperk	113,5	140	76,5	54,6	670	3 580
Zábřeh	164,0	100				5 172
Prostějov	56,2	190	17,2	9,1	151	1 772
Jeseník	78,1					2 464
Hranice	55,5					1 750
Celkem	891	1 265	482	Æ 38,1	4 222	28 092

Obr. 6.7 Komunální ČOV – Olomoucký kraj
 Produkce bioplynu a elektrické energie

Pardubický kraj

Pardubický kraj – komunální ČOV

	Jednotky	Chrudim	Hlinsko	Svitavy	Ústí nad Orlicí	Lanškroun	Celkem
Objem reaktorů	m ³	1000	2640	1000	2400	870	7 910
Teplota	°C	37	35	37	36	37	
Surovina							
<i>čistírenský kal</i>	m ³ /rok	39 000	27 010	14 052	12 000	11 000	103 062
<i>jiné</i>	m ³ /rok						
Celkem	m ³ /rok	39 000	27 010	14 052	12 000	11 000	103 062
Produkce bioplynu	m ³ /rok	380 000	182 000	140 000	115 000	86 000	903 000
Instalovaný el. výkon	kW	145			50		195
Produkce el. energie	kWh/rok	1 100 000			204 000		1 304 000

Pardubický kraj – komunální ČOV

	Jednotky	Chrudim	Hlinsko	Svitavy	Ústí nad Orlicí	Lanškroun	Celkem
Objem reaktorů	m ³	1 000	2 640	1 000	2 400	870	7 910
Substrát	m ³ /rok	39 000	27 010	14 052	12 000	11 000	103 062
Substrát (prům. suš.)	%		3,0	3,0	5,5	3,0	Æ 3,63
Substrát (prům. OL)	%		65,0	62,0	65,0	65,0	Æ 64,25
Substrát (sušina)	t/rok		810	422	660	330	2 222
Substrát (org. látky)	t/rok		527	261	429	215	1 432
Produkce bioplynu	m ³ /rok	380 000	182 000	140 000	115 000	86 000	903 000
<i>na m³ reaktoru</i>	m ³ /m ³ .d	1,00	0,19	0,38	0,13	0,27	Æ 0,31
<i>na m³ substrátu</i>	m ³ /m ³	9,7	6,7	10,0	9,6	7,8	
<i>na tunu sušiny</i>	m ³ /t _{suš}		225	332	174	261	
Doba zdržení	dny	9	36	26	73	29	
Hydraulické zatížení R	m ³ /m ³ .d	0,107	0,028	0,038	0,014	0,035	
Látkové zatížení R	kg suš/m ³ .d		0,84	1,15	0,75	1,04	

Pardubický kraj – komunální ČOV

	Chrudim	Hlinsko	Svitavy	Ústí nad Orlicí	Lanškroun
Substrát - zahuštění				ano	
Reaktory					
<i>počet</i>	1	2	1	2	1
<i>materiál</i>	žb	ocel	žb	ocel	žb
<i>míchání</i>	pneu	pneu	pneu	pneu	pneu
<i>ohřev</i>	externí	externí	externí	externí	externí
Plynojem	ocel/mokrý	plov.strop	plov.strop	mb	ocel -mokrý
Vyhnilý kal - úprava	pásový lis	pásový lis	odstředivka	pásový lis	pásový lis

ROS rotační odvodňovací síto

ŽB železobeton

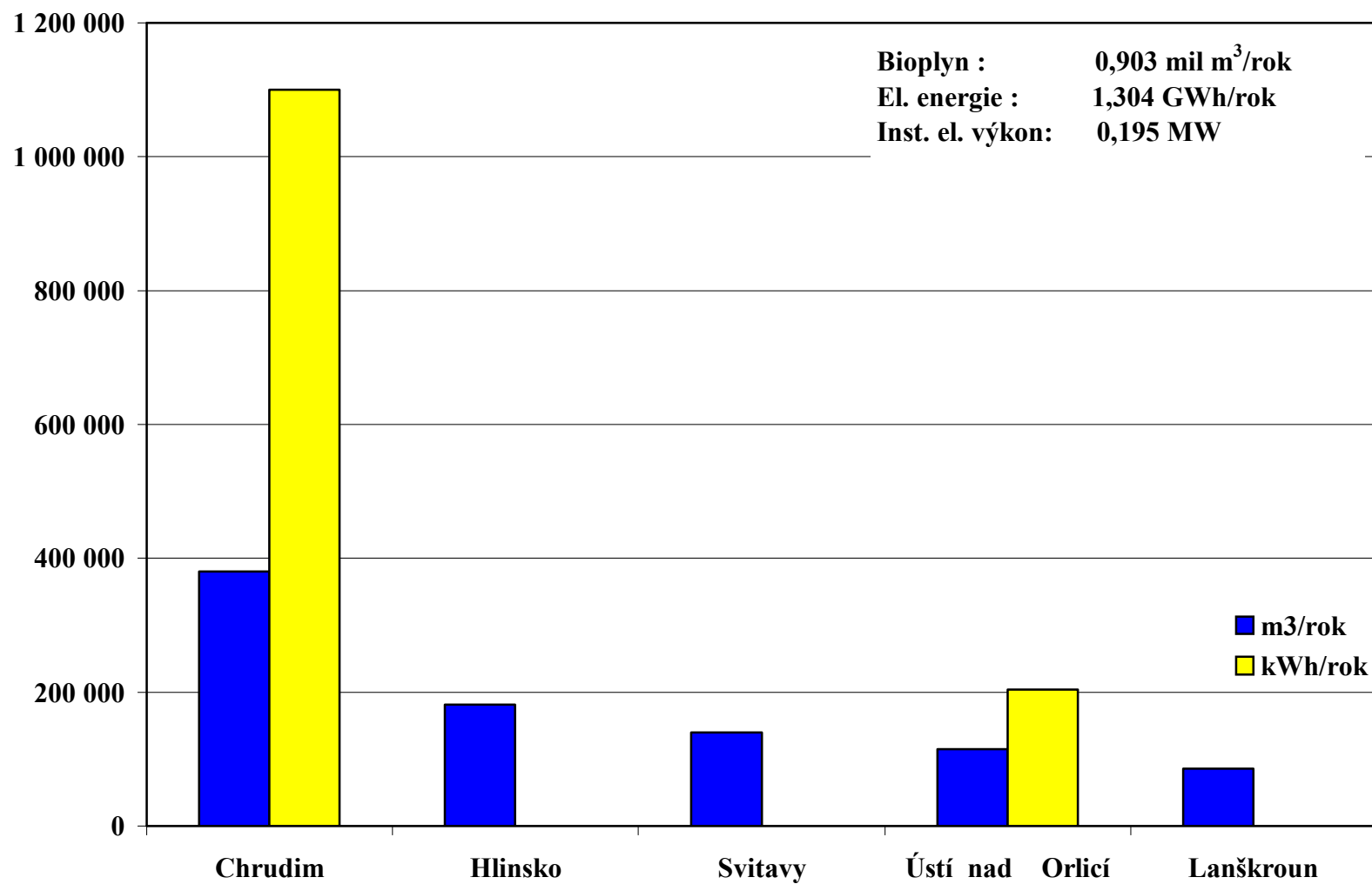
pneu pneumatické (bioplynem)

mb membránový

šroub šroubovicový (teleskopický výsuvný)

Pardubický kraj – komunální ČOV
Výkony ve vyrobené elektřině a v odpadním teple

	Užitné teplo jako výkon [kWth]	Instalovaný elektrický výkon [kWel]	Střední dodaný výkon [kWel]	Využití motorogenerátoru [%]	Produkce elektřiny [MW/h/rok]	Produkce tepla [GJ/rok]
Pardubice	veškery kal (prim+sek.) se suší a spaluje spolu s chem. odpady Syntezie					
Chrudim	200,9	145	125,6	86,6	1 100	6 334
Hlinsko	100,9					3 181
Svitavy	77,6					2 447
Ústí nad Orlicí	42,4	50	23,3	46,6	204	1 337
Lanškroun	50,6					1 595
Celkem	472	195	149	Æ 76,4	1 304	14 893

Obr. 6.8 Komunální ČOV – Pardubický kraj
 Produkce bioplynu a elektrické energie

Plzeňský kraj

Plzeňský kraj – komunální ČOV

	Jednotky	Plzeň	Klatovy	Domažlice	Rokycany	Tachov	Celkem
Objem reaktorů	m ³	12000	2600	1450	1220	1200	18 470
Teplota	°C	41	55	35	39	40	
Surovina							
<i>čistírenský kal</i>	m ³ /rok	146 000	29 000	11 000	13 200	12 700	211 900
<i>jiné</i>	m ³ /rok		1 200				1 200
Celkem	m ³ /rok	146 000	30 200	11 000	13 200	12 700	213 100
Produkce bioplynu	m ³ /rok	2 920 000	695 000	182 500	145 000	105 000	4 047 500
Instalovaný el. výkon	kW	1 410	260		100		1 770
Produkce el. energie	kWh/rok	5 400 000	1 000 000				6 400 000

Plzeňský kraj – komunální ČOV

	Jednotky	Plzeň	Klatovy	Domažlice	Rokycany	Tachov	Celkem
Objem reaktorů	m ³	12 000	2 600	1 450	1 220	1 200	18 470
Substrát	m ³ /rok	146 000	30 200	11 000	13 200	12 700	213 100
Substrát (prům. suš.)	%	6,0	3,6	3,0	3,0	2,0	Æ 3,52
Substrát (prům. OL)	%	67,0	85,0	67,0	67,0	65,0	Æ 70,20
Substrát (sušina)	t/rok	8 760	1 087	330	396	254	10 827
Substrát (org. látky)	t/rok	5 869	924	221	265	165	7 445
Produkce bioplynu	m ³ /rok	2 920 000	695 000	182 500	145 000	105 000	4 047 500
<i>na m³ reaktoru</i>	m ³ /m ³ .d	0,67	0,73	0,34	0,33	0,24	Æ 0,60
<i>na m³ substrátu</i>	m ³ /m ³	20,0	23,0	16,6	11,0	8,3	Æ 19,0
<i>na tunu sušiny</i>	m ³ /t _{suš}	333	639	553	366	413	Æ 373,8
Doba zdržení	dny	30	31	48	34	34	
Hydraulické zatížení R	m ³ /m ³ .d	0,033	0,032	0,021	0,030	0,029	
Látkové zatížení R	kg suš/m ³ .d	2,00	1,15	0,62	0,89	0,58	

Plzeňský kraj – komunální ČOV

	Plzeň	Klatovy	Domažlice	Rokycany	Tachov
Substrát - zahuštění	ano	ano			ne
Reaktory					
<i>počet</i>	2	2	1	2	1
<i>materiál</i>	žb	žb	žb	žb	ocel
<i>míchání</i>	pneu	pneu	pneu	pneu	pneu
<i>ohřev</i>	externí	externí	externí	externí	externí
Plynojem	mb + ocel	mb	mb	plov.strop	ocel -suchý
Vyhnilý kal - úprava		odstředivka		kalolis	pásový lis

ROS rotační odvodňovací síto

ŽB železobeton

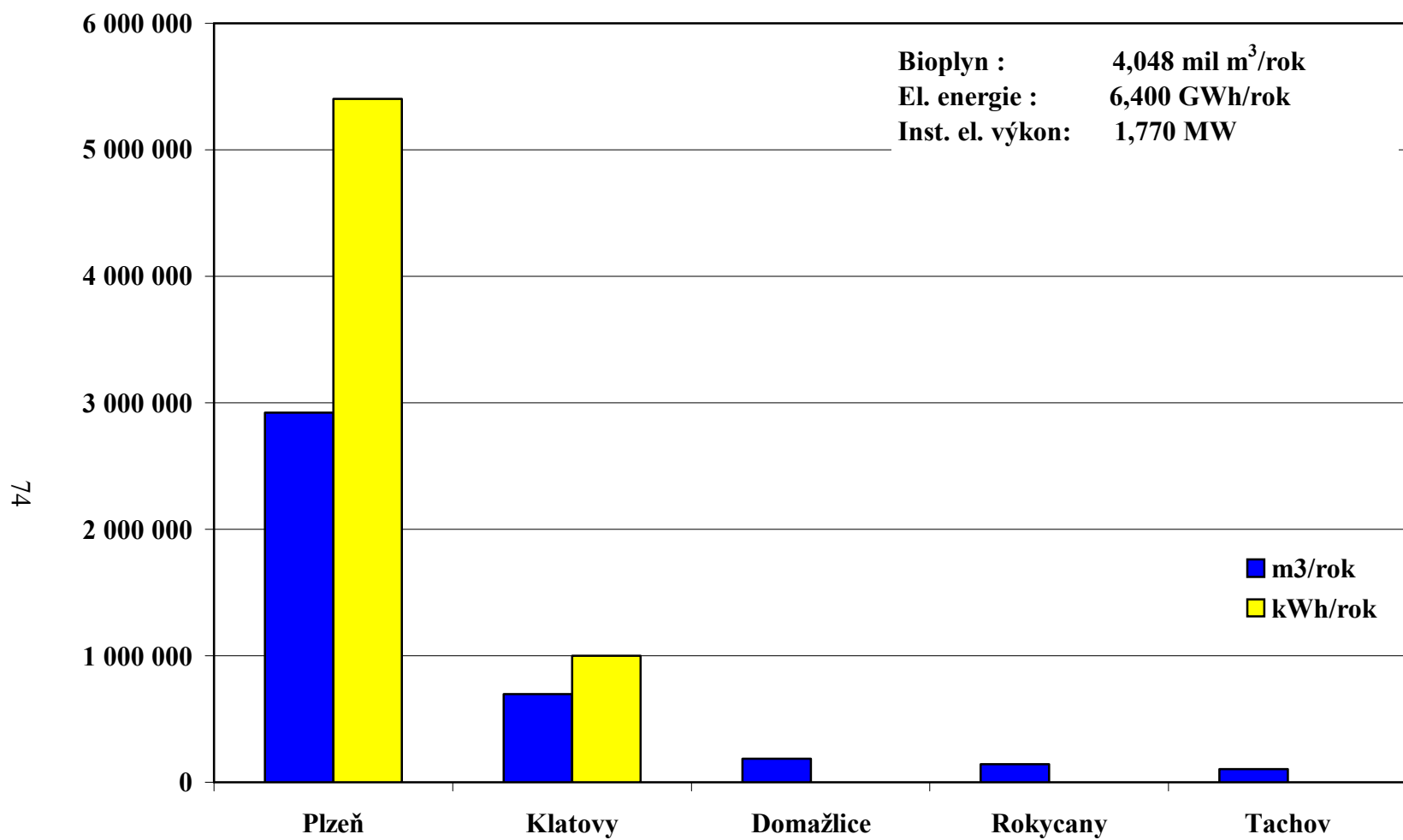
pneu pneumatické (bioplynem)

mb membránový

šroub šroubovicový (teleskopický výsuvný)

Plzeňský kraj – komunální ČOV
Výkony ve vyrobené elektřině a v odpadním teple

	Užitné teplo jako výkon [kWth]	Instalovaný elektrický výkon [kWel]	Střední dodaný výkon [kWel]	Využití motorgenerátoru [%]	Produkce elektřiny [MW/h/rok]	Produkce tepla [GJ/rok]
Plzeň	368,9	1 410	616,4	43,7	5 400	11 632
Klatovy	385,4	260	114,2	43,9	1 000	12 154
Domažlice	96,5					3 042
Rokycany	82,8	100				2 612
Tachov	59,1					1 863
Celkem	993	1 770	731	Æ 41,3	6 400	31 303

Obr. 6.9 Komunální ČOV – Plzeňský kraj
 Produkce bioplynu a elektrické energie

Ústřední čistírna odpadních vod Praha

Celkový počet reaktorů:	12
Celkový objem reaktorů:	55 600 m ³
Substrát – kal ČOV	1 300 000 m ³ /rok
<i>stř. obsah sušiny (VL) 5,0 % hm.</i>	
<i>stř. obsah org. látek (OL) v sušině 70,0 % hm.</i>	
Dodávka sušiny:	65 000 t/rok
Uspořádání reaktorů:	6+6 (55°C/40°C)
Produkce bioplynu:	18 560 250 m ³ /rok
Průměrný obsah CH ₄ :	64,6 % obj. CH ₄
Zahuštění kalu:	odstředivky
Odvodnění vyhnílého kalu:	odstředivky
Instalovaný elektrický výkon na motorgenerátoru:	4 360 kWel
Vyrobená el.energie:	24 208 MWh/rok
Střední dodaný výkon:	2 763 kWel
Stupeň využití motorgenerátorů:	63,4 %
Instalovaný topný výkon:	6 000 kWth
Užitný tepelný výkon (mino otopy reaktorů):	3 900 kWth
Užitné teplo:	122 990 GJ/rok

Středočeský kraj

Středočeský kraj – komunální ČOV

	Jednotky	Kladno	Mladá Boleslav II	Mladá Boleslav I	Benešov	Kralupy nad Vltavou	Kolín	Kutná Hora	Rakovník	Celkem
Objem reaktorů	m ³	4900	2500	4300	1150	2600	1500	780	750	16 950
Teplota	°C	35	38	37	38	40	37	37	37	
Surovina										
<i>čistírenský kal</i>	m ³ /rok	38 000	73 000	21 900	16 000	21 900	18 980	21 900	13 769	225 449
<i>jiné</i>	m ³ /rok									0
Celkem	m ³ /rok	38 000	73 000	21 900	16 000	21 900	18 980	21 900	13 769	225 449
Produkce bioplynu	m ³ /rok	365 000	365 000	250 000	220 000	219 000	210 000	125 000	111 365	1 865 365
Instalovaný el. výkon	kW			80	70	140	200			490
Produkce el. energie	kWh/rok			250 000	287 000		255 500			792 500

Středočeský kraj – komunální ČOV

	Jednotky	Kladno	Mladá Boleslav II	Mladá Boleslav I	Benešov	Kralupy nad Vltavou	Kolín	Kutná Hora	Rakovník	Celkem
Objem reaktorů	m ³	4 900	2 500	4 300	1 150	2 600	1 500	780	750	16 950
Substrát	m ³ /rok	38 000	73 000	21 900	16 000	21 900	18 980	21 900	13 769	225 449
Substrát (prům. suš.)	%	3,5	2,5	2,5	6,5	4,5	4,0	3,1	3,5	Æ 3,8
Substrát (prům. OL)	%	65,0	65,0	65,0	67,0	65,0	65,0	65,0	65,0	Æ 65,3
Substrát (sušina)	t/rok	1 330	1 825	548	1 040	986	759	679	482	7 648
Substrát (org. látky)	t/rok	865	1 186	356	697	641	493	441	313	4 992
Produkce bioplynu	m ³ /rok	365 000	365 000	250 000	220 000	219 000	210 000	125 000	111 365	1 865 365
<i>na m³ reaktoru</i>	m ³ /m ³ .d	0,20	0,40	0,16	0,52	0,23	0,38	0,44	0,41	Æ 0,30
<i>na m³ substrátu</i>	m ³ /m ³	9,6	5,0	11,4	13,8	10,0	11,1	5,7	8,1	Æ 8,3
<i>na tunu sušiny</i>	m ³ /t _{suš}	274	200	457	212	222	277	184	231	Æ 243,9
Doba zdržení	dny	47	13	72	26	43	29	13	20	
Hydraulické zatížení R	m ³ /m ³ .d	0,021	0,080	0,014	0,038	0,023	0,035	0,077	0,050	
Látkové zatížení R	kg suš/m ³ .d	0,74	2,00	0,35	2,48	1,04	1,39	2,38	1,76	

Středočeský kraj – komunální ČOV

	Kladno	Mladá Boleslav II	Mladá Boleslav I	Benešov	Kralupy nad Vltavou	Kolín	Kutná Hora	Rakovník
Substrát - zahuštění	ano	ano		ano	ano	ano		
Reaktory								
<i>počet</i>	2	2	2	2	2	2	1	1
<i>materiál</i>	žb	žb	žb	žb	žb	žb	žb	žb
<i>míchání</i>	pneu	pneu	hydraulicky	pneu	pneu	hydraulicky	hydraulicky	hydraulicky
<i>ohřev</i>	externí	externí	externí	externí	externí	externí	externí	externí
Plynojem	plov.ocel		plov.ocel	mb.na VN		mb	šroub	suchý mb.
Vyhnilý kal - úprava	pásový lis		pásový lis		odstředivka	odstředivka	pásový lis+ odstředivka	pásový lis

ROS rotační odvodňovací síto

ŽB železobeton

pneu pneumatické (bioplynem)

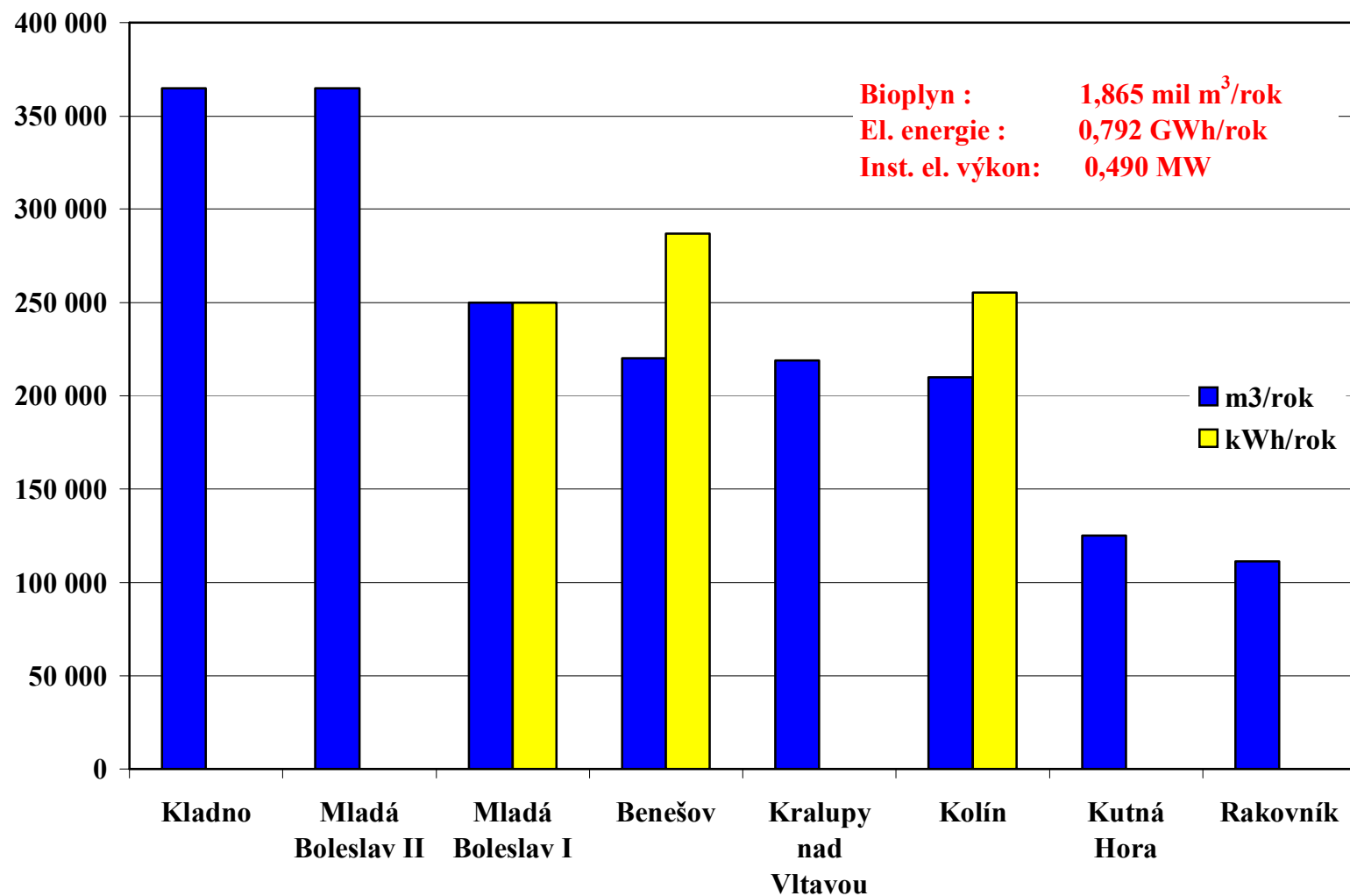
mb membránový

šroub šroubovicový (teleskopický výsuvný)

Středočeský kraj – komunální ČOV
Výkony ve vyrobené elektřině a v odpadním teple

	Užitné teplo jako výkon [kWth]	Instalovaný elektrický výkon [kWel]	Střední dodaný výkon [kWel]	Využití motorogenerátoru [%]	Produkce elektřiny [MW/h/rok]	Produkce tepla [GJ/rok]
Kladno	202,3					6 379
Mladá Boleslav I	57,6	80	28,5	35,7	250	1 818
Mladá Boleslav II	192,9					6 084
Benešov	38,9	70	32,8	46,8	287	1 227
Kralupy nad Vltavou	121,4	140				3 827
Kolín	38,3	200	29,2	14,6	256	1 207
Kutná Hora	66,1					2 084
Rakovník	58,9					1 856
Celkem	776	490	90	Æ 18,4	793	24 481

Obr. 6.10 Komunální ČOV – Středočeský kraj
 Produkce bioplynu a elektrické energie

Ústecký kraj

Ústecký komunální ČOV

	Jednotky	Ústí n/L	Teplice	Most	Louny	Litoměřice	Děčín	Varnsdorf	Chomutov	Jirkov	Žatec	Kadaň	Celkem
Objem reaktorů	m ³												
Teplota	°C												
Surovina													
<i>čistírenský kal</i>	m ³ /rok												
<i>jiné</i>	m ³ /rok												
Celkem	m ³ /rok												
Produkce bioplynu	m ³ /rok	549 891	504 133	461 367	328 700	315 000	282 182	260 773	221 113	210 350	129 035	91 017	3 353 561
Instalovaný el. výkon	kW	470	280	140		140	190						1 220
Produkce el. energie	kWh/rok	1 006 141	870 691	440 000		446 000	163 898						2 926 730

Ústecký kraj – komunální ČOV

	Jednotky	Ústí n/L	Teplice	Most	Louny	Litoměřice	Děčín	Varnsdorf	Chomutov	Jirkov	Žatec	Kadaň	Celkem
Objem reaktorů	m ³												0
Substrát	m ³ /rok											18 250	18 250
Substrát (prům. suš.)	%	5,0	3,5	2,6	2,0	6,0	4,0	2,0	7,0	2,5		4,5	Æ 3,9
Substrát (prům. OL)	%	70,0	62,0	80,0	66,0	62,0	61,0	82,0		61,0		65,0	Æ 67,7
Substrát (sušina)	t/rok											821	821
Substrát (org. látky)	t/rok											534	534
Produkce bioplynu	m ³ /rok	549 891	504 133	461 367	328 700	315 000	282 182	260 773	221 113	210 350	129 035	91 017	3 353 561
<i>na m³ reaktoru</i>	m ³ /m ³ .d												
<i>na m³ substrátu</i>	m ³ /m ³											5,0	
<i>na tunu sušiny</i>	m ³ /t _{suš}											111	
Doba zdržení	dny												
Hydraulické zatížení R	m ³ /m ³ .d												
Látkové zatížení R	kg suš/m ³ .d												

Ústecký kraj – komunální ČOV

	Ústí n/L	Teplice	Most	Louny	Litoměřice	Děčín	Varnsdorf	Chomutov	Jirkov	Žatec	Kadaň
Substrát - zahuštění	ano	ano	ne	ne	ano	ano	ne	ano	ano	ano	
Reaktory											
<i>počet</i>	3	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1
<i>materiál</i>	ocel	žb	žb	žb	ocel	žb	žb	ocel	ocel	žb	žb
<i>míchání</i>	pneu	pneu	pneu	pneu	pneu	hydraulicky	pneu	pneu	pneu	hydraulicky	pneu
<i>ohřev</i>	externí	externí	externí	externí	externí	externí	externí	externí	externí	externí	externí
Plynojem	mb	šroub.	mb	mb.vak	ocel -suchý	suchý	šroub	suchý mb.	suchý	šroub	
Vyhnílý kal - úprava	odstředivka	pásový lis	ROS	pásový lis	pásový lis	pásový lis	pásový lis	pásový lis	pásový lis	pásový lis	

ROS rotační odvodňovací síto

ŽB železobeton

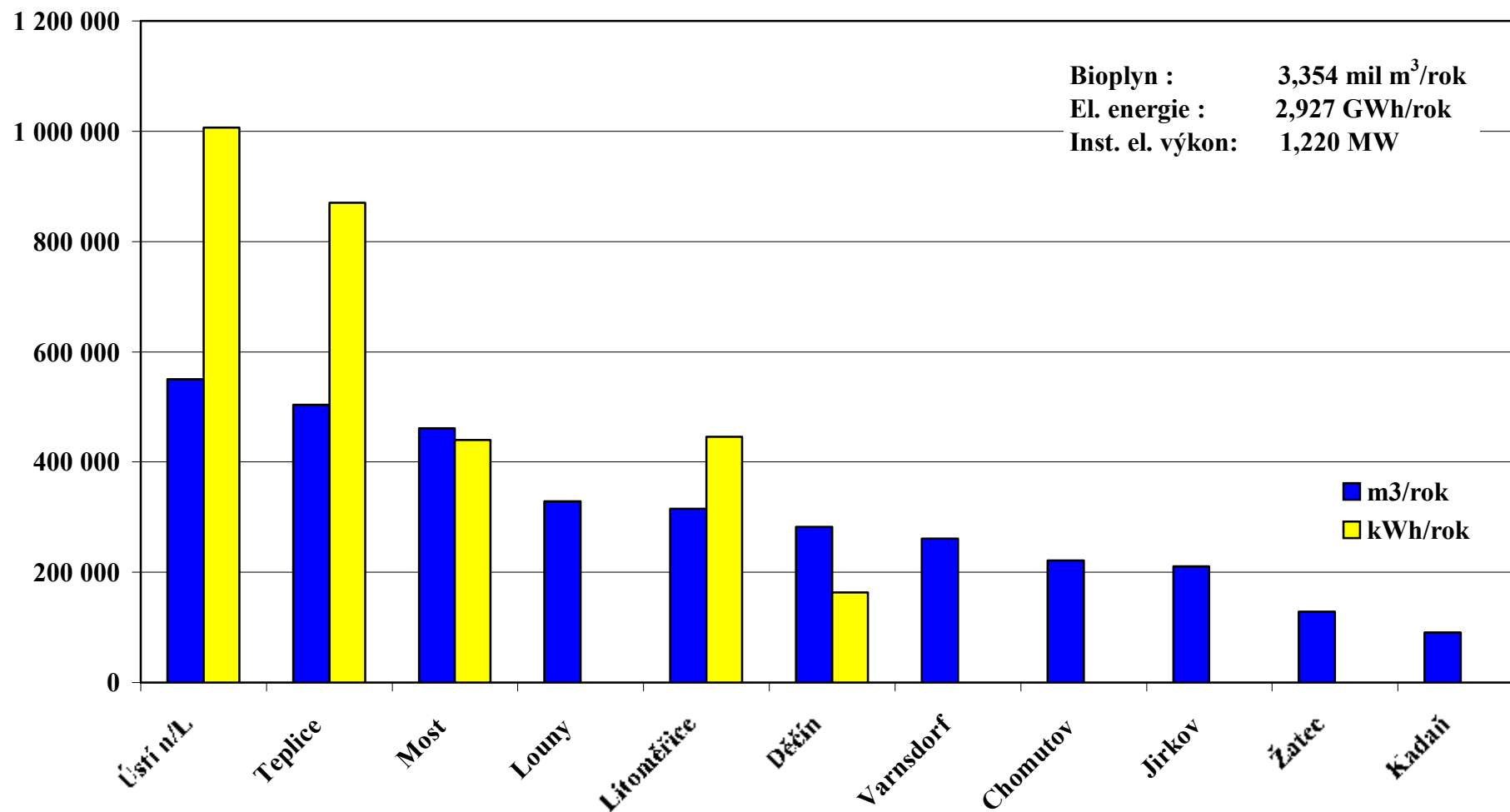
pneu pneumatické (bioplynem)

mb membránový

šroub šroubovicový (teleskopický výsuvný)

Ústecký kraj – komunální ČOV
Výkony ve vyrobené elektřině a v odpadním teple

	Užitné teplo jako výkon [kWth]	Instalovaný elektrický výkon [kWel]	Střední dodaný výkon [kWel]	Využití motorogenerátoru [%]	Produkce elektřiny [MW/h/rok]	Produkce tepla [GJ/rok]
Ústí nad Labem	661,2	470	114,9	24,4	1 006	20 852
Teplíce	258,7	280	99,4	35,5	871	8 157
Most	198,7	140	50,2	35,9	440	6 267
Louny	173,7					5 479
Litoměřice	154,0	140	50,9	36,4	446	4 855
Děčín	282,6	190	18,7	9,8	164	8 911
Varnsdorf	137,8					4 347
Chomutov	116,9					3 686
Jirkov	111,2					3 506
Žatec	68,2					2 151
Kadaň	48,1					1 517
Celkem	2 211	1 220	334	Æ 27,4	2 927	69 729

Obr. 6.11 Komunální ČOV – Ústecký kraj
 Produkce bioplynu a elektrické energie

Kraj Vysočina

Kraj Vysočina – komunální ČOV

	Jednotky	Havlíčkův Brod	Jihlava	Třebíč	Žďár n/Sázavou	Pelhřimov	Humpolec	Moravské Budějovice	Bystřice p/Pernštejnem	Celkem
Objem reaktorů	m ³	3600	1900	1800	1350	1200	1250	1020	1050	11 100
Teplota	°C	35	35	38	37	37	37	38	37	
Surovina										
<i>čistírenský kal</i>	m ³ /rok	70 000	47 450	23 725	11 000	24 000	10 750	7 600	5 500	200 025
<i>jiné</i>	m ³ /rok	4 250					50			4 300
Celkem	m ³ /rok	74 250	47 450	23 725	11 000	24 000	10 800	7 600	5 500	204 325
Produkce bioplynu	m ³ /rok	860 000	456 250	290 000	168 000	180 000	130 000	80 000	50 000	2 214 250
Instalovaný el. výkon	kW	150		150	75	75		22		472
Produkce el. energie	kWh/rok	636 045	0	100 000	400 000	158 000		120 000		1 414 045

Kraj Vysočina – komunální ČOV

	Jednotky	Havlíčkův Brod	Jihlava	Třebíč	Žďár n/Sázavou	Pelhřimov	Humpolec	Moravské Budějovice	Bystřice p/Pernštejnem	Celkem
Objem reaktorů	m ³	3 600	1 900	1 800	1 350	1 200	1 250	1020	1050	11 100
Substrát	m ³ /rok	74 250	47 450	23 725	11 000	24 000	10 800	7 600	5 500	204 325
Substrát (prům. suš.)	%	3,1	3,5	3,5	4,6	3,0	4,3	2,0	2,0	Æ 3,25
Substrát (prům. OL)	%		62,0	65,0	63,0	66,0	65,0	65,0	65,0	Æ 64,43
Substrát (sušina)	t/rok	2 302	1 661	830	506	720	464	152	110	6 745
Substrát (org. látky)	t/rok	0	1 030	540	319	475	302	99	72	2 836
Produkce bioplynu	m ³ /rok	860 000	456 250	290 000	168 000	180 000	130 000	80 000	50 000	2 214 250
<i>na m³ reaktoru</i>	m ³ /m ³ .d	0,65	0,66	0,44	0,34	0,41	0,28	0,21	0,13	Æ 0,55
<i>na m³ substrátu</i>	m ³ /m ³	11,6	9,6	12,2	15,3	7,5	12,0	10,5	9,1	Æ 10,8
<i>na tunu sušiny</i>	m ³ /t _{suš}	374	275	349	332	250	280	526	455	Æ 328,3
Doba zdržení	dny	18	15	28	45	18	42	49	70	
Hydraulické zatížení R	m ³ /m ³ .d	0,057	0,068	0,036	0,022	0,055	0,024	0,020	0,014	
Látkové zatížení R	kg suš/m ³ .d	1,75	2,39	1,26	1,03	1,64	1,02	0,41	0,29	

Kraj Vysočina – komunální ČOV

	Havlíčkův Brod	Jihlava	Třebíč	Žďár n/Sázavou	Pelhřimov	Humpolec	Moravské Budějovice	Bystřice p/Pernštejnem
Substrát - zahuštění		ano		ano		ano	ne	ne
Reaktory								
<i>počet</i>	2	2	2	1	2	1	1	1
<i>materiál</i>	žb	žb	žb	žb	žb	žb	ocel	ocel
<i>míchání</i>	pneu	hydraulicky	míchadlo	hydraulicky	pneu	pneu	pneu	hydraulicky
<i>ohřev</i>	externí	externí	externí	externí	externí	externí	externí	externí
Plynojem	ocel		mb	ocel-suchý	mb	šroub	mb	šroub
Vyhnílý kal - úprava	odstředivka	pásový lis	odstředivka	odstředivka	pásový lis	pásový lis		sedimentace

ROS rotační odvodňovací síto

ŽB železobeton

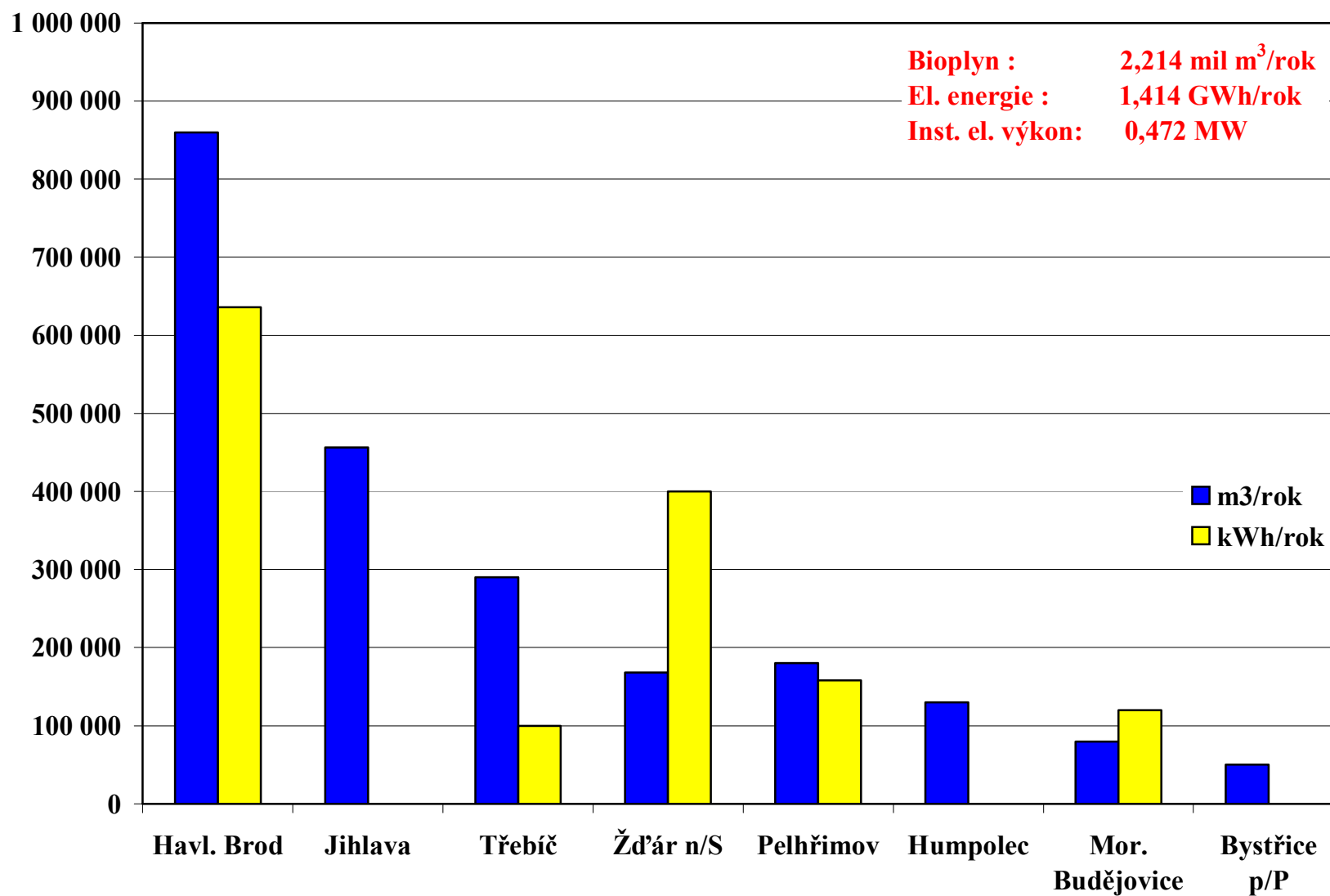
pneu pneumatické (bioplynem)

mb membránový

šroub šroubovicový (teleskopický výsuvný)

Kraj Vysočina – komunální ČOV
Výkony ve vyrobené elektřině a v odpadním teple

	Užitné teplo jako výkon [kWh]	Instalovaný elektrický výkon [kW]	Střední dodaný výkon [kW]	Využití motorogenerátoru [%]	Produkce elektřiny [MWh/rok]	Produkce tepla [GJ/rok]
Havlíčkův Brod	321,4	150	72,6	48,4	636	10 134
Jihlava	241,2					7 605
Třebíč	90,2	150	11,4	7,6	100	2 844
Žďár nad Sázavou	14,8	75	45,7	60,9	400	468
Pelhřimov	129,3	75	18,0	24,0	158	4 077
Humpolec	68,7					2 167
Moravské Budějovice	33,0	22	13,7	62,3	120	1 041
Bystřice pod Pernštejnem	27,3					860
Celkem	926	472	161	Æ 34,2	1 414	29 196

Obr. 6.12 Komunální ČOV – Kraj Vysočina
 Produkce bioplynu a elektrické energie

Zlínský kraj

Zlínský kraj – komunální ČOV

	Jednotky	Kroměříž	Zlín	Uherské Hradiště	Vsetín	Valašské Meziříčí	Rožnov	Holešov	Bystřice pod Hostýnem	Celkem
Objem reaktorů	m ³	6 800	3 800	1 900	950	950	950	1900	430	15 780
Teplota	°C	38	38	55	38	38	38	37	60/38	
Surovina										
<i>čistírenský kal</i>	m ³ /rok	47 000	51 100	29 000	21 900	16 425	14 600	19 300	5 600	204 925
<i>jiné</i>	m ³ /rok	12 775			90					12 865
Celkem	m ³ /rok	59 775	51 100	29 000	21 990	16 425	14 600	19 300	5 600	217 790
Produkce bioplynu	m ³ /rok	700 000	666 000	320 000	310 000	237 250	225 000	202 000	48 700	2 708 950
Instalovaný el. výkon	kW	0	0	0	0	0	0	0	22	22
Produkce el. energie	kWh/rok	0	0	0	0	0	0	0	10 000	10 000

Zlínský kraj – komunální ČOV

	Jednotky	Kroměříž	Zlín	Uherské Hradiště	Vsetín	Valašské Meziříčí	Rožnov	Holešov	Bystřice pod Hostýnem	Celkem
Objem reaktorů	m ³	6 800	3 800	1 900	950	950	950	1900	430	15 780
Substrát	m ³ /rok	59 775	51 100	29 000	21 990	16 425	14 600	19 300	5 600	217 790
Substrát (prům. suš.)	%	2,3	3,5	4,0	2,0	4,0	3,0	3,0	2,7	Æ 3,06
Substrát (prům. OL)	%	70,0	65,0	65,0	65,0	66,0	62,0	73,0	71,0	Æ 67,13
Substrát (sušina)	t/rok	1 375	1 789	1 160	440	657	438	579	151	6 588
Substrát (org. látky)	t/rok	962	1 163	754	286	434	272	423	107	4 400
Produkce bioplynu	m ³ /rok	700 000	666 000	320 000	310 000	237 250	225 000	202 000	48 700	2 708 950
<i>na m³ reaktoru</i>	m ³ /m ³ .d	0,28	0,48	0,46	0,89	0,68	0,65	0,29	0,31	Æ 0,47
<i>na m³ substrátu</i>	m ³ /m ³	11,7	13,0	11,0	14,1	14,4	15,4	10,5	8,7	Æ 12,4
<i>na tunu sušiny</i>	m ³ /t _{suš}	509	372	276	705	361	514	349	322	Æ 411,2
Doba zdržení	dny	42	27	24	16	21	24	36	28	
Hydraulické zatížení R	m ³ /m ³ .d	0,024	0,037	0,042	0,063	0,047	0,042	0,028	0,036	
Látkové zatížení R	kg suš/m ³ .d	0,55	1,29	1,67	1,27	1,89	1,26	0,83	0,96	

Zlínský kraj – komunální ČOV

	Kroměříž	Zlín	Uherské Hradiště	Vsetín	Valašské Meziříčí	Rožnov	Holešov	Bystřice pod Hostýnem
Substrát - zahuštění	ne	ne	ne	ano	ano		ne	ne
Reaktory								
<i>počet</i>	2	1	2	2	1	1	2	1
<i>materiál</i>	žb	žb	žb	žb	žb	žb	žb	ocel
<i>míchání</i>	pneu	vrtule+pneu	míchadlo	hydraulicky	hydraulicky	hydraulicky	pneu	
<i>ohřev</i>	externí	externí	externí	externí	externí	externí	externí	externí
Plynojem	mb	mb	mb	ocel - mokrý	ocel - mokrý	ocel - mokrý	suchý	suchý
Vyhnílý kal - úprava	odstředivka	pás.lis+odstř.	odstředivka	pásový lis			pásový lis	

ROS rotační odvodňovací síto

ŽB železobeton

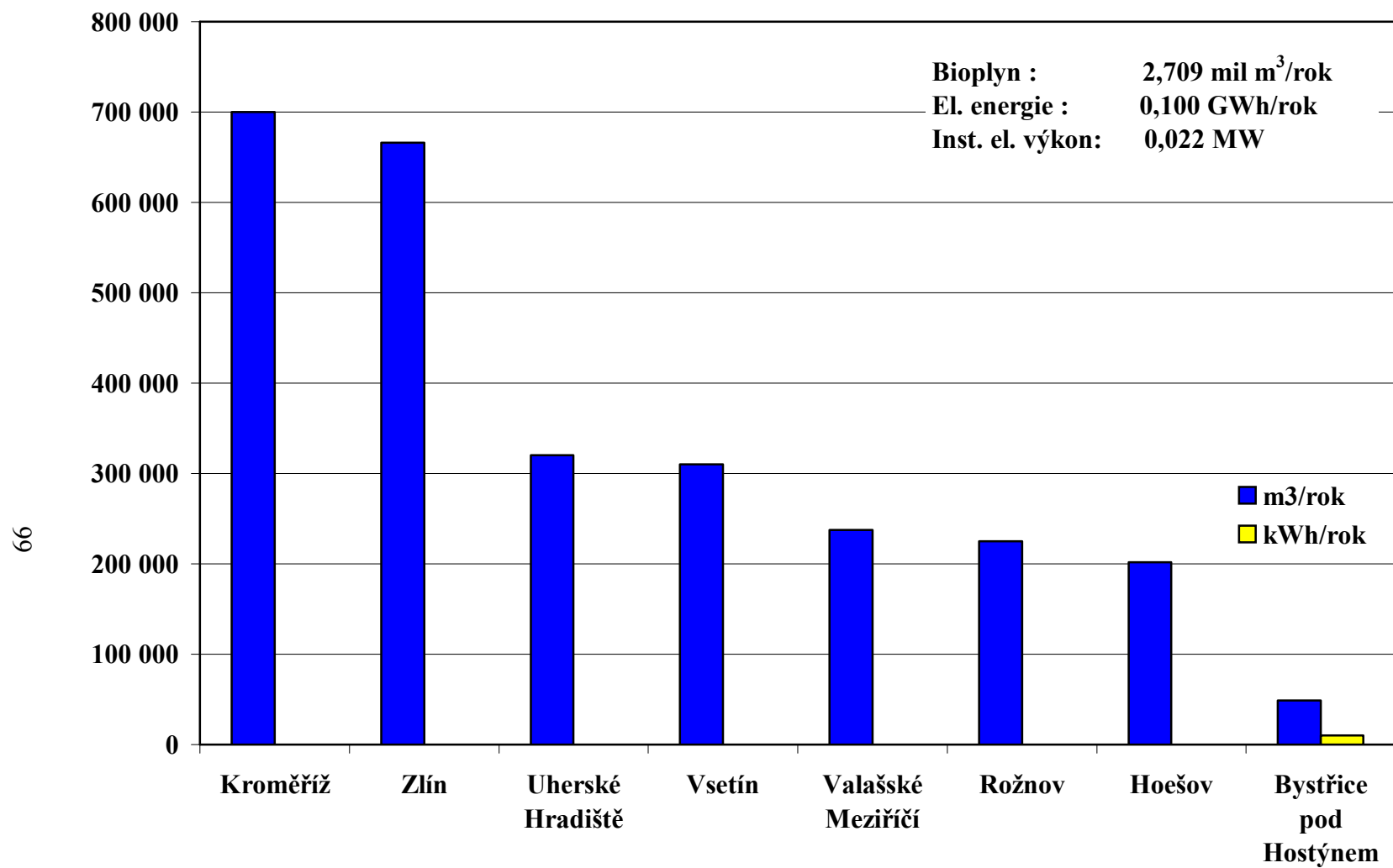
pneu pneumatické (bioplynem)

mb membránový

šroub šroubovicový (teleskopický výsuvný)

Zlínský kraj – komunální ČOV
Výkony ve vyrobené elektřině a v odpadním teple

	Užitné teplo jako výkon [kWth]	Instalovaný elektrický výkon [kWel]	Střední dodaný výkon [kWel]	Využití motorogenerátoru [%]	Produkce elektřiny [MW/h/rok]	Produkce tepla [GJ/rok]
Kroměříž	376,0					11 856
Zlín	340,7					10 743
Uherské Hradiště	169,1					5 334
Vsetín	169,1					5 334
Vlašské Meziříčí	125,4					3 955
Rožnov	118,9					3 750
Holešov	106,8					3 367
Bystřice p/H	16,5	22	1,1	5,2	10	521
Celkem	1 423	22	1	Æ 5,2	10	44 861

Obr. 6.13 Komunální ČOV – Zlínský kraj
 Produkce bioplynu a elektrické energie

Tab. 6.1   Souhrnná tabulka výkonů a vyrobeného bioplynu na ČOV v ČR podle krajů

Kraj	Produkce BP	Instalovaný el. výkon	Střední dodaný výkon	Vyrobená elektřina	Stupeň využití MG	Užitný topný výkon	Užitné teplo
	[tis. m ³ /rok]	[MW _{el}]	[MW _{el}]	[MWh/rok]	[%]	[kW _{th}]	[TJ/rok]
Praha	18 560	4,360	2,763	24 208	63,4	3,900	123,000
Jihočeský	3 673	0,700	0,253	2 220	36,1	1,077	33,961
Plzeňský	4 048	1,770	0,731	6 400	41,3	0,993	31,303
Karlovarský	1 842	0,157	0,110	967	70,1	0,955	30,111
Ústecký	3 354	1,220	0,334	2 927	27,4	2,211	69,729
Liberecký	1 644	0,529	0,163	1 429	30,8	0,798	25,170
Středočeský	1 865	0,490	0,090	793	18,4	0,776	24,481
Královehradecký	2 045	0,691	0,328	2 870	47,5	0,669	21,092
Pardubický	903	0,195	0,149	1 304	76,4	0,472	14,893
Vysočina	2 214	0,472	0,161	1 414	34,1	0,926	29,196
Moravskoslezský	7 065	2,650	0,886	7 760	33,4	2,716	85,647
Olomoucký	3 237	1,265	0,482	4 222	38,1	0,891	28,092
Zlínský	2 709	0,022	0,001	10	5,0	1,423	44,861
Jihomoravský	5 343	1,255	0,931	8 159	74,2	1,354	42,695
Celkem	58 502	15,776	7,382	64 683	46,8	19,161	604,231

7. Skládky odpadů

Tato skupina bioplynových zdrojů se od všech předchozích výrazně liší. Reaktorové nádrže jsou zde zastoupeny vlastním tělesem skládky v němž se uložené odpady rozkládají jako ve velkém reaktoru na tuhou fázi. Vznikající bioplyn (LFG) je ze skládek nuceně odsáván přes soustavy plynosběrných širokoprofilových věží či vrtů anebo ze systému horizontálních drenáží.

Plyn odsátý z těles skládek je většinou v těsné blízkosti skládky využit k pohonu motorgenerátoru. Největší skládky (např. Praha) však dopravují plyn k využití až do vzdálenosti několika kilometrů. Energetické systémy na skládkách většinou produkují pouze elektřinu, využití kogenerací získaného tepla je aplikováno v podstatně menší míře než u systémů reaktorových.

Tab. 7.1   Souhrnná tabulka produkovaného bioplynu a vyrobené elektřiny na skládkách odpadů

Skládka	Kraj	Těžba plynu		Obsah CH ₄	N _{inst}	Výroba elektřiny	N _d	N _d /N _{inst}
		[m ³ /h]	[tis. m ³ /rok]	[% obj.]	[kW _{el}]	[MW/rok]	[kW _{el}]	[%]
Rynholec	Střč	200	1752	55 - 60	105	131	15	14,3
Chvaletice	Pard	600	5265	42	1100	5694	650	59,1
Frýdek-Místek	Mslz	85	744	42	142	1002	117	82,2
Ostrava/Hrušov	Mslz	550	4818	42	770	6570	750	97,4
Teplice/Modlany	Úst	800	70087	42	1400	8322	950	67,8
Chabry+ Ďáblice	Hlmp	2000	17520	50	4920	28032	3200	65,0
Chodov/SUAS	Krlv	55	482	54-60	135	548	62	46,0
Celio/Litvínov	Úst	85	744	58	135	1132	129	95,7
Jirkov	Úst	35	277	56	66	248	31	47,0
Horní Suchá	Mslz				250	1822	208	83,2
Nasavrky	Pard	130	1139	46-52	270	1825	208	77,2
Němčice na Hané	Olm	140	1226	46-52	270	2190	250	92,6
Rapotín	Mslz	140	1226	46-52	270	2190	250	92,6
Dolní Branná	Krhr	70	613	46-52	130	547	62	47,7
Tušimice	Úst	150	1314	46-52	270	2336	267	98,7
Lišov	Jihč	100	876	46-56	200	1314	150	75,0
Vysoká u Dobřan	Plz	350	3066	46-56	570	3066	350	61,4
Černošín	Plz	45	394	46-52	130	438	50	38,5
Činov	Krlv	110	963	46-52	570	949	108	19,0
Košťálov	Lbr	120	1051	46-56	270	2336	267	98,8

Tab. 7.2 Souhrnná tabulka produkovaného bioplynu a vyrobené elektřiny na skládkách odpadů - pokračování

Skládka	Kraj	Těžba plynu		Obsah CH ₄	N _{inst}	Výroba elektřiny	N _d	N _d /N _{inst}
		[m ³ /h]	[tis. m ³ /rok]	[% obj.]	[kW _{el}]	[MW/rok]	[kW _{el}]	[%]
Kvítkovice	Zln	120	1051	46-56	270	2336	267	98,8
Radim	Střč	200	1752	46-56	570	2628	300	52,6
Kroměříž/Zachar	Zln	500	4380	(50)	700	3066	350	50,0
Hodonín	Jihm	300	2628	(50)	300	2190	250	50,0
Úholičky	Střč	500	4380	(50)	700	3066	350	50,0
Nové Strašecí	Střč	500	4380	(50)	vše na teplo			
Brno	Jihm	500	4380	(50)	300	1314	150	50,0
Suchý Důl/Zlín	Zln	800	7008	(50)	vše na teplo			

Vysvětlivky

Kraj

Hlavní město Praha

Plzeňský

Karlovarský

Liberecký

Pardubický

Moravskoslezský

Zlínský

Hlmp

Plz

Krlv

Lbr

Pard

Mslz

Zln

Středočeský

Jihočeský

Ústecký

Královehradecký

Vysočina

Olomoucký

Jihomoravský

Střč

Jihč

Úst

Krhr

Vys

Olm

Jihm

Tab. 7.3 Tabulka vyrobeného tepla

Skládka	Kraj	Vyrobené teplo [GJ/rok]
Chabry + Ďáblice	Hlmp	141 000
Nové Strašecí	Střč	52 000
Suchý Důl/Zlín	Zln	83 000
Celkem		276 000

Tab. 7.4 Souhrnná tabulka produkovaného bioplynu a vyrobené elektřiny na všech skládkách odpadů

Výroba tepla	Vyrobený BP	N_{inst}	Výroba elektřiny	N_{dod}	N_d/N_{inst}
[GJ/rok]	[tis. m³ BP/rok]	[MW_{el}]	[MWh/rok]	[MW_{el}]	[%]
276 000	70 437	14,81	85 312	9,74	65,8

Obr. 7.1 Mapa skládek s vybudovaným a provozovaným odplyňovacím systémem

Obr. 7.2 Mapa skládek s vybudovaným ale neprovozovaným odplyňovacím systémem

8. Závěrečná souhrnná hodnocení

8.1. Potenciál výroby bioplynu v ČR

Cílem tohoto projektu nebylo vyčíslit perspektivní potenciál výroby bioplynu v jakýchkoliv fyzikálních či fyzikálně chemických veličinách. Nicméně je nutné se zmínit o úrovních možného rozvoje výroby bioplynu právě na tomto místě. V jednotlivých hodnocených zdrojových skupinách se totiž výhledy dosažitelného potenciálu značně liší.

Průmyslové BPS

Zde jsou možnosti budoucího aplikačního rozvoje relativně vysoké, možná až řádově vyšší.

Zemědělské BPS

Zdrojová skupina zemědělských stanic představuje absolutně nejnadhlednější typ technologie neboť aktuálně provozovaná kapacita je nanejvýše v úrovni jednotek procent z celku využitelných surovinových zdrojů. Prakticky vůbec není dosud využívána zelená biomasa ať již záměrně pěstovaná anebo získávaná jako odpad ze zemědělských rostlinných výrob anebo z údržby a revitalizace krajiny. Možnosti navýšení potenciálu v této zdrojové skupině jsou v oboru dvou, možná až tří řádů.

Komunální BPS (ČOV)

V této zdrojové skupině již nelze počítat s nárůstem potenciálu větším než jednotky až desítky procent neboť velké městské aglomerace již touto technologií čištění odpadních vod jsou vybaveny a pro malé obce jsou čistírny s anaerobním stupněm ekonomicky příliš nákladné. Velmi významnou možností pro energetické využití organického znečištění z vod je však jejich spolupracování v rozšiřujících se zemědělských BPS.

Skládkové plyny

S posupujícím omezováním skládkování biologicky rozložitelných podílů TKO klesá i potenciál výroby bioplynu z těchto zdrojů. Na rozdíl od všech předchozích zdrojových skupin jde u skládek odpadů o časově omezený vývoj plynu, který od okamžiku ukončení zakládky navíc exponenciálně klesá s časem. Značný rozvoj aplikací v poslední době je způsoben výhodnými podmínkami pro výkup elektřiny z tohoto zdroje a míra nárůstu počtu odplynovaných skládek není přímo úměrná rostoucímu množství odpadu, ale rychlým rozšířením čerpacích technologií i na menší skládky, kde těžba plynu dříve nebyla ekonomicky zajímavá. Z tohoto důvodu je u této zdrojové skupiny provedeno i podchycení těch skládek, které již mají odplynovací systémy připraveny, ale kde se zatím plyn nevyužívá. Jakmile bude plyn těžen i z těchto těles bude dosaženo kulminačního vrcholu a potenciál těžby skládkových plynů počne pomalu klesat.

Jiné zdroje

Velmi perspektivními zdroji se stanou technologie reaktorového zpracování tuhých komunálních odpadů a odpadů ze separovaných sběrů (např. parkové odpady, odpady ze stravovacích služeb, papír a kartonáž). Tento proces by měl být hodnocen jako nová zdrojová skupina.

Je otázkou, kam zařadíme další nové zdroje poskytující bioplyn na rozhraní zemědělských a průmyslových aktivit. Jde o procesy zpracovávající zemědělské plodiny či pěstovanou biomasu pro energetické účely a poskytující značná množství substrátu i pro anaerobní fermentace k simultánní výrobě bioplynu, například:

- výroba ethanolu klasickou fermentací (zpracování škrobových polysacharidů)
- výroba ethanolu sacharifikačními procesy (zpracování celulóзовých a hemicelulóзовých polysacharidů)
- zpracování rostlinných olejů (lisování, rafinace, esterifikace)
- výroba a zpracování řasové biomasy

Zařazení těchto zdrojů mezi zemědělské či průmyslové BPS není ani tak podstatné, mnohem důležitější je skutečnost, že i zde jsou perspektivy výroby bioplynu velmi široké a nadějně.

8.2. Závěrečný souhrn

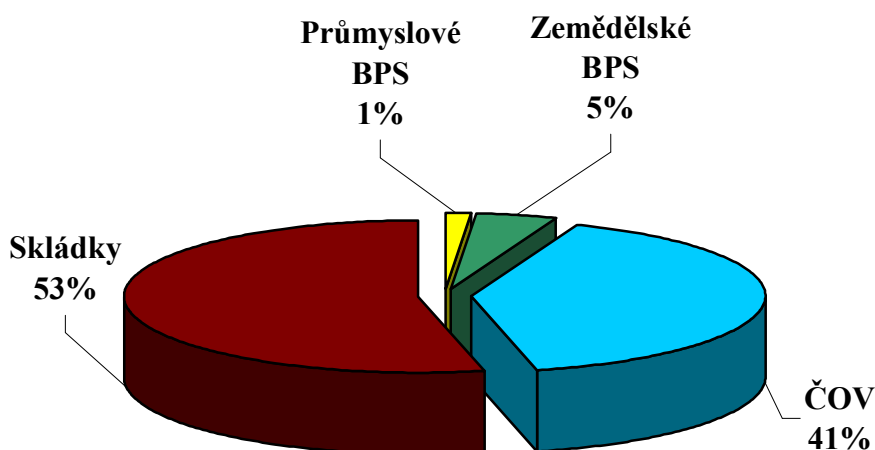
Tab. 8.1 Souhrnná tabulka

	Produkce BP	Instalovaný el. výkon	Střední dodaný výkon	Vyrobená elektřina	Stupeň využití MG	Užitné teplo
	[tis. m ³ /rok]	[MW _{el}]	[MW _{el}]	[MWh/rok]	[%]	[GJ/rok]
Průmyslové BPS	4 968	1,020	0,238	2 082	23,3	55 789
Zemědělské BPS	5 804	1,730	0,841	7 357	48,6	50 443
ČOV	58 502	15,776	7,382	64 683	46,8	604 221
Skládky	70 437	14,810	9,740	85 312	65,8	276 000
Celkem	139 711	33,336	18,201	159 434	54,6	986 453

Aktuální předaný výkon z bioplynových zdrojů je

$$\underline{N_p = 18,201 \text{ MW}_{el}}$$

Podíly jednotlivých zdrojů na tomto výkonu (NP) ukazuje následující obrázek 8.1

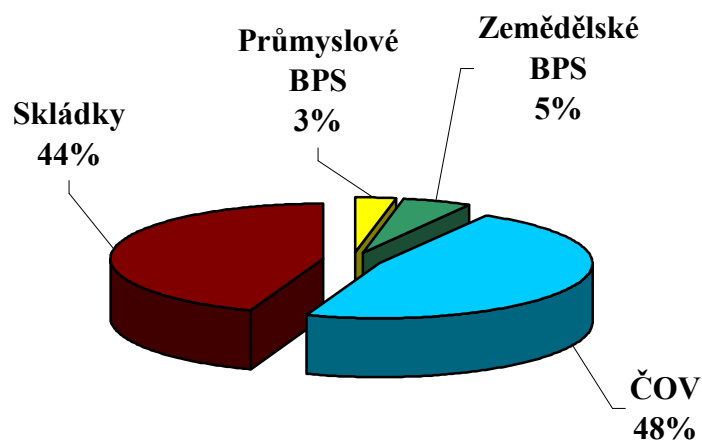
Obr. 8.1 Podíly jednotlivých bioplynových zdrojů na celkovém předaném elektrickém výkonu

Celkový aktuálně instalovaný elektrický výkon je využit v podobě skutečně předaného elektrického výkonu ve velmi širokých mezích procentického využití ($100 \cdot N_p / N_i$) od 23 % až po 65 %.

Celkový aktuálně instalovaný elektrický výkon je

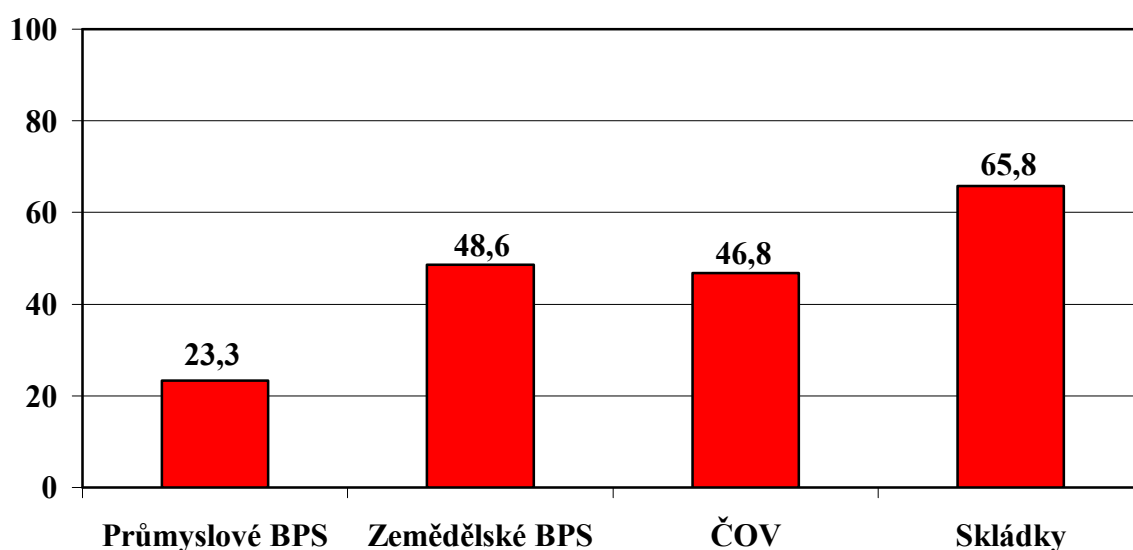
$$N_I = 33,336 \text{ MW}_{el}$$

Podíly jednotlivých zdrojů na instalovaném výkonu (N_I) ukazuje obr. 8.2

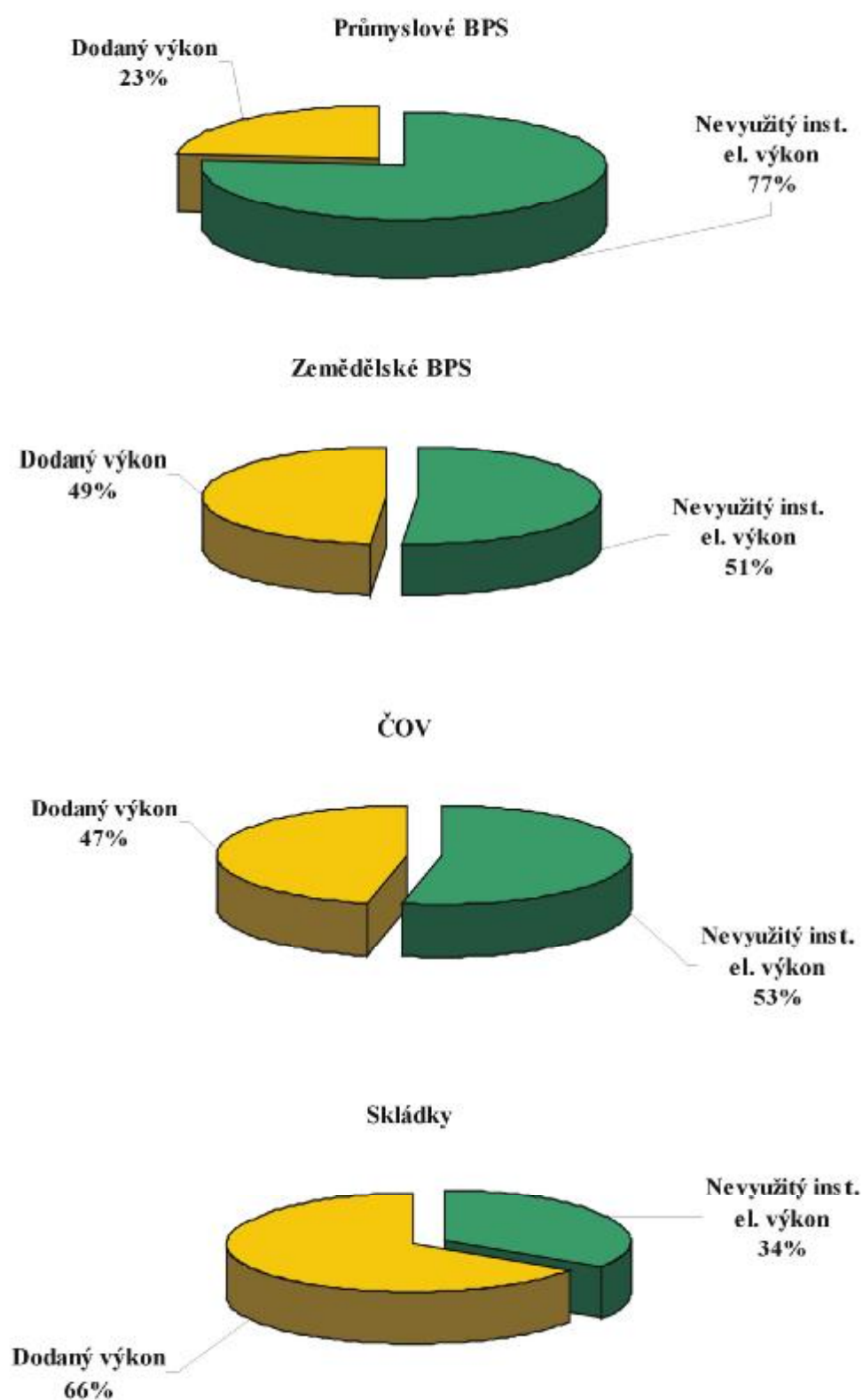
Obr. 8.2 Podíly jednotlivých bioplynových zdrojů na celkovém instalovaném elektrickém výkonu

Procentické využití instalovaného výkonu je závislé na sezónních výkyvech produkčního výkonu (v tvorbě bioplynu), na stáří motoru a tudíž i na počtu využitelných provozních motohodin, na výkyvech ve složení substrátu mimo další faktory, mezi něž může patřit i naddimenzovaný výkon motorgenerátoru.

Obr. 8.3 Stupeň využití motorgenerátorů

Procentické využití instalovaného elektrického výkonu v jednotlivých zdrojových skupinách je následující

Obr. 8.4 Procentické využití instalovaného elektrického výkonu v jednotlivých zdrojových skupinách

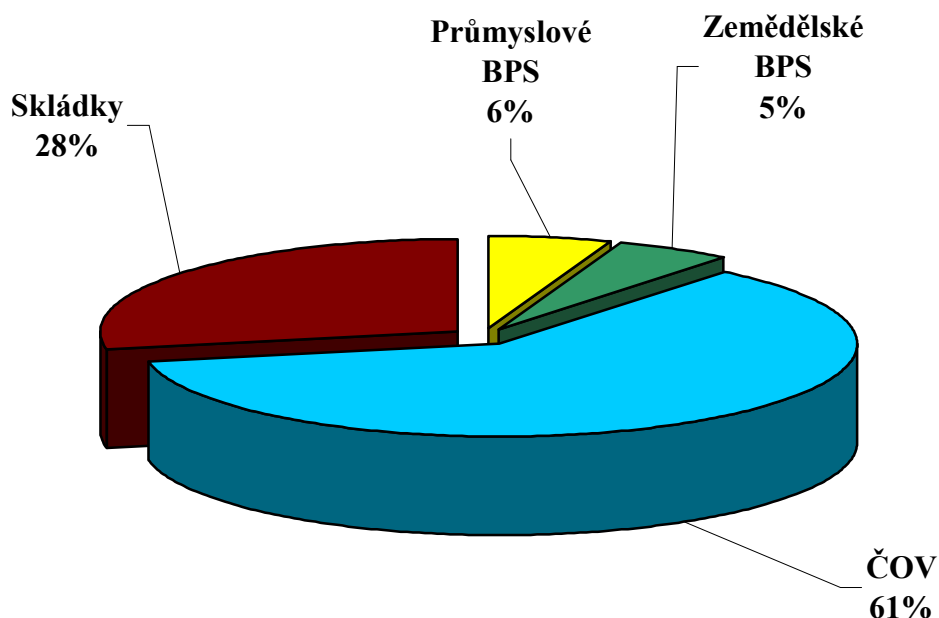

Topné výkony v sobě zahrnují jak odpadní teplo z kogenerací (pokud je využíváno) tak i teplo z BPS bez instalovaných motorgenerátorů po odečtení podílu tepla odhadnutého jako spotřeba pro vlastní otopy reaktorů.

Celkový užitiný topný výkon (vyjádřený jako roční produkce tepla) získávaný vedle produkce elektrické energie (anebo i tam, kde kogenerace instalována není) činí:

$$\underline{H_T = 986,45 \text{ TJ/rok}}$$

Podíly jednotlivých zdrojů na užitém topném výkonu (H_T) ukazuje obr.

Obr. 8.5 Podíly jednotlivých bioplynových zdrojů na užitém topném výkonu

Tyto topné výkony se vztahují výlučně k procesům anaerobní fermentace, resp. k výrobě bioplynu. Spalování kalů z aerobních ČOV v tom například zahrnuto není, rovněž tak v této energii nejsou započtena tepla získaná tam, kde je anaerobní kal také spalován.

Vzhledem k poměrně rychlému rozvoji bioplynových technologií a též k velmi obtížnému sběru charakteristických dat si tato studie nemůže činit nárok na absolutní přesnost hodnocení aktuálního stavu. Tak, jak byly některé zemědělské BPS již odstaveny z provozu a také díky očekávané klesající produkci skládkových plynů lze předpokládat obousměrné trendy v reálné produkční kapacitě bioplynu. I když je trvalý celkový nárůst produkce bioplynu v nejbližším období zcela reálný, jeví se jako nutné opakovat podobný projekt nejméně jednou za dva roky, resp. připravit podobnou studii jako dvouletý projekt tak, aby vznikl větší časový prostor pro sběr a vyhodnocování charakteristických dat.

Jedním z důležitých závěrů, který může být z tohoto projektu mimo jiné učiněn, je srovnání podílu energie získané z bioplynu jako z ekologicky čistého zdroje s výkony klasických uhelných elektráren. K tomu, aby emise plynů působících negativně na skleníkový efekt zemské atmosféry byly významnou měrou omezeny bude třeba produkční kapacity bioplynových výrobn navýšit alespoň 100x, k čemuž je nejvhodnější právě oblast zemědělských BPS. Podíly čisté energie z dalších zdrojů přitom musí zůstat minimálně na stejné úrovni (vodní a jaderná energetika). Plošné rozšíření zemědělských BPS, daný tím, že lokálně vyrobená a spotřebovaná elektřina snižuje v nezanedbatelném procentu i střední

transmisní ztráty vznikající při dálkových přenosech elektrické energie a při její oboustranné transformaci (od výroby do dálkových tras a z dálkových tras ke konečnému spotřebiteli).

I když bioplyn zatím nelze považovat za významný energetický zdroj a už vůbec ne za zdroj majoritní, je nezbytně nutné tomuto energetickému zdroji věnovat nejvyšší pozornost nejen pro jeho dobré perspektivy, ale i pro vícestranné pozitivní ekologické vlivy.. Zemědělské BPS produkují vedle bioplynu i vysoce jakostní kompostové substráty a díky tomu lze poukázat na další ekologická positiva doplňující příznivé vlivy na čistotu ovzduší. Jsou to především pozitivní vlivy na kvalitu a bonitu půd a na zlepšení kvality povrchových i spodních vod. Nezanedbatelný přínos je nutno spatřovat i v úspoře emisí z nerealizované výroby syntetických hnojiv, které budou kompostové substráty stále více vytlačovat z aplikace.

9. Vlivy technologie výroby bioplynu na životní prostředí v oboru emisí „skleníkových plynů“

Porovnáme-li celkové výrobní emise CO₂ z uhelných elektráren anebo tepláren s výrobou a využitím bioplynu, obdržíme následující měrné úspory emisí CO₂.

výroba elektřiny	– úspora emisí CO ₂	1 076 kg/MWh _{el}
výroba tepla	– úspora emisí CO ₂	103,6 kg/GJ

Pro celý sledovaný soubor produkčních jednotek lze vyčíslit celoroční úsporu emisí CO₂ vyplývající ze skutečně vyrobené elektřiny a využitého tepla.

<u>Výroba</u>		<u>Úspora emisí CO₂</u>
elektřina	159 434 MWh/rok	171 551 t CO ₂ /rok
teplo	986 453 GJ/rok	102 226 t CO ₂ /rok
Celková úspora emisí v ČR		<u>273 777 t CO₂/rok</u>

(oproti využití v uhelných elektrárnách a teplárnách bez zapčtení transmisních ztrát)